

Upravništvo: Ljubljana, Knašjeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru
št. 100.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42.
Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baum-
gartnerja.

JUTRO

Ponedeljska izdaja

Ponedeljska izdaja „Jutro“ izhaj-
vaš ponedeljek zjutraj. — Na-
roča se posebej in velja po pošt
prejemana Din 4., po razmaša-
nih dostavljena Din 5.- mesečno

Uredništvo:
Ljubljana: Knašjeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126
Maribor: Gosposka ulica 11. Telefon
št. 2440.
Celje: Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Kraljevska počastitev jugoslovenskega Verduna

**Nj. Vel. kralj med svojimi najzvestejšimi — Velike patriotske svečanosti v šabcu —
Odkritje spomenika žrtvam za svobodo in domovino — Otvoritev železniške zveze
Šabca preko novega mosta z ostalo Jugoslavijo**

Šabac, 3. junija. Prva žrtev velike svetov-
ne vojne, legendarno mesto v borbah za na-
rodno osvoboditev in uedinjenje je danes
proslavilo svoj veliki narodni praznik, sto-
letnico šabaške cerkve, odkritje spomenika
bojnikom in posvetitev grobnice, zgrajene
pod samim spomenikom. Razen tega so danes
posvetili sokolski dom in otvorili želez-
niško progo čez novi most na Savi. S to
progo normalne širine je zdaj Šabac zve-
zan ne samo s prestolnico, temveč z vsemi
kralji naše domovine.

Ze od ranega jutra so prihajale v šabac
iz vseh kraljev njegove bližnje in daljne
okolice ogromne množice. S snočnimi ve-
černimi in z današnjimi dopoldanskimi vla-
ki so prispel delegacije iz vse države. Ob
9.27 je prispel kot prvi čez novi most iz-
letniški vlak iz Beograda. Bil je natrpan
občinstva. S tem vlakom so tudi prispeli se-
natorji in narodni poslanci, delegati društva
in korporacij itd.

Sprejem Nj. Vel. kralja

Točno ob 10. je prispel ob sviranju na-
rodne himne na postajo dvorni vlak. Okra-
šen je bil z zelenjem in cvetjem. Na postaji
so bili že zbrani ban drinske banovine Ve-
lja Popović, poveljnik drinske divizije divi-
zijski general Stanković, predsednik šaba-
ške občine Grozdić s člani občinskega odbo-
ra, odbor za proslavo s predsednikom dr.
Petrovićem, podpredsednika Narodne skup-
ščine Kosta Popović in Karlo Kovačević,
senatorji Kosta Timotijević, K. Smiljanić,
Milivoje Jovanović in Peter Djirlić, narodni
poslanci Dragomir Stanojević, Vasilje Tr-
bić, Mihajlo Živančević, dr. Ivo Elegović, Mi-
hajlo Jevtić, Radovan Jevtić, Mita Isako-
vić in drugi.

Na postaji je bila razvrščena častna četa
pontonskega polka. Prihod Nj. Vel. kralja
so množice pozdravile z burnim in frenetič-
nim klicanjem. Z dvornim vlakom Nj. Vel.
kralja so prispeli predsednik vlade Nikola
Uzunović, predsednik senata Tomašić, mi-
nister za prosveto Šumenković, pravosodni
minister Maksimović, minister za trgovino
in industrijo Demetović, prometni minister
Milosavljević, vojni minister general Milo-
vanović in minister za socialno politiko in
narodno zdravje dr. Novak.

Kralj je najprej sprejel poročilo povelj-
nika drinske divizije generala Stankovića,
nato pa segel v roko prisotnemu banu drin-
ske banovine Velji Popoviću in pregledal
častno četo. Kralja je nato pozdravil pre-
sednik šabaške občine Grozdić s krajšim
govorom. Tolmačil je neizmerno radost šab-
čanov, ki jim je prvi vlak iz Beograda pri-
peljal v njihovo sredo svojega ljubljenskega
vladarja. Kralju je ponudil sol in kruh po
starem slovanskem običaju.

Nj. Vel. kralj je zatem pristopil k članom
odбора za proslavo in k občinskim odbor-
nikom, ki je vsakega posebej pozdravil. Po-
zdravil je tudi Floro Sanders, znano Angle-
zinjo v činu rezervnega kapetana, ki je v
vrstah 2. pešpolka sodelovala v borbah za
osvoboditev in zedinjenje. Z ministri in dru-
gim spremstvom se je kralj nato napotil v
razkošno opremljeno dvorno čakalnico. Na-
to je Nj. Vel. kralj sedel v avtomobil in se
s svojim spremstvom odpeljal s postaje do
Saborne cerkve. Ogromne množice na obeh
straneh ceste so pridrele Nj. Vel. kralju
triumfalnem sprejemu. Vsa pot je bila pokrita
s cvetjem. Množice so neprestano vzklikale
»Živel kralj! Živela Jugoslavija!« Kralj je
s počasno vožnjo prispel najprej do prvega
slavoloka, na katerem se je bleščal napis:
»Svojega kralja in prvega zadržnika po-
zdravljajo združniki Podrinja.«

Sredi mesta pred cerkvijo je stal drugi
slavolok z napisom:

»Sinovi Šabca, srbskega Verduna, kličejo
iz vsega srca z občudovanjem in ljubeznijo:
Živelo Nj. Vel. kralju, kralju Jugoslovenov!«
Pred vzhodom v cerkev so Nj. Vel. kralja
pričakovali patrijarh Varnava s cerkvenimi
dostojanstveniki, predsednik občine, pre-
sednik beograjske občine z beograjskimi de-
legati, predsednik valjevske občine in mno-
gi ugledni meščani.

Nagovor patrijarha

Nj. Vel. kralj se je takoj napotil v cer-
kev, kjer se je pričel obred blagoslovitve,
ki ga je opravil patrijarh Varnava ob asi-
stenci škofjskega in šabaškega episkopa.
Po posvetitvi je imel patrijarh Varnava go-
vor, v katerem je dejal med drugim:

»Slavni pravnik nesmrtnega voditelja! V
tem velikem in zgodovinskem trenutku za
mučniško mesto in ob stoletnici tega bož-
jega hrama povzemam besedo, da pozdra-
vim Vaše Velikanstvo, svojega ljubljenskega
narodnega kralja, sina kralja Petra Veli-
kega Osvoboditelja in pravnika nesmrtnega
voditelja Karagjorgja.«

Patrijarh je nato omenil krvavo in trp-
ljenja polno zgodovino Šabca v zadnjih 400
letih, ki se deli v tri obdobja. V prvi dobi,
ki je trajala kakih 300 let, je bil šabac
neprestano torišče turških in avstrijskih
vpadov. Eni in drugi so ga neprestano na-
padali, požigali, ropali in uničevali. Mesto
je moralo doprinositi ogromne žrtve. Druga
doba se pričena z l. 1913, ko se zdru-
žili okrog svojega voditelja Karagjorgja si-
novi Mačve in Šabca. Pri tej vstaji so sode-
lovali tudi pravoslavni svečeniki, kakor pri-
ča ime popa Luke Lazarevića, ki je bil des-
na roka Karagjorgja. Nato je prišla tretja
doba največje slave in suverenitve, prišla so

vojna leta od 1912 do 1918. Avstrijska vojs-
ka je prinesla v deželo dotlej nepoznane
strahote. Avstrijski vojaki so vdrl v ta sve-
ti hram in tu klali ljudi. Več sto ljudi so
postrelili pred cerkvijo. Žene, otroke in star-
ce so gnali po ulicah, da bi jih raztrgale
granate. Ti zločini spadajo med najhujše v
svetovni zgodovini. Navzlic temu pa se je
treba spomniti tudi svetlih momentov. Prvi
svetli trenutek je vstaja Karagjorgja, ki je
prinesla Srbiji svobodo. Drugi svetli trenu-
tek je bil sto let kasneje, ko je pokojni kralj
Peter Osvoboditelj prišel v šabac, tretji tre-
nutek pa se odigrava danes, ko je Nj. Vel.
kralj Aleksander prišel na to proslavo. S
prvim trenutkom se je začela svoboda, z
drugim so pripravljali velike osvobodilne
vojne, današnji dan pa je velikega zgo-
dovinskega pomena za vladavino Nj. Vel. kra-
lja, junaka, in mu zato kliče: »Živel!«

Govor Nj. Sv. patrijarha so prisotni spre-
jeli z burnim odobravanjem in s klicanjem
»Živel kralj!«. Pevski zbor je zapel padlim
junakom »Večnaja pamjat.«

Pred spomenikom borcem

Po končani službi božji se je Nj. Vel.
kralj v spremstvu patrijarha, duhovnikov,
članov vlade, narodnih poslancev in sena-
torjev, generalov in zastopnikov društev in
ustanov napotil iz cerkve pred spomenik.
Ko so množice ugledale kralja, so znova
izbruhnile navdušene ovacije, ki jih ni bilo
ne konca ne kraja. Poleg spomenika je sta-
la častna tribuna, na katero je stopil Nj.
Vel. kralj v spremstvu predsednika vlade
Nikole Uzunovića, visokih cerkvenih in ci-
vilnih dostojanstvenikov ter delegatov iz vse
države.

Spomenik je posvetil patrijarh Varnava
ob številni asistenci. Nj. Vel. kralj Aleksan-
der je nato pristopil k spomeniku in ga od-
kril. To je bilo znamenje za nove manife-
stacije ljubezni do kralja in domovine.

Po odkritju spomenika je predsednik od-
bora za postavitev spomenika dr. Dragomir
Petrović izročil spomenik predsedniku šaba-
ške občine v varstvo. V svojem govoru
je naglašal, da je bilo mesto nekč srbski,
sedaj pa je jugoslovanski Verdun. Mesto je
srečno, ker vidi v svoji sredi Nj. Vel. kra-
lja, svojega ljubljenskega vladarja. Navajal
je nato borbe, ki so se bile po vsej Srbiji, zla-
sti pa na Ceru, Gučevu, Mačkovem kamnu,
Dobrem polju, Kajmakčalanu in v Šabcu ter
vsem Podrinju. Iz tega slavnega mesta so
izšli veliki poborniki duha in dela kakor
Miloš Pocerac, Zmaj iz Nočaja, pop Luka,
Zekić, Uljubašić, Vuk Karadžić, Stojan No-
vaković, Jovan Cvijić, Lazarević, Veselinović
in drugi. Ljudstvo se raduje, ker mu je
božja previdnost dala kralja iz narodne di-
nastije.

Nacelnik šabaške občine Petar Grozdić
je prevzel varstvo spomenika s pesniškimi
besedami »Pokoljenja dela sudec. Za-
hvali se je za žrtve, doprinešene za svo-
bodo naroda in obljubil, da bo mesto va-
rovalo spomenik, kakor zasluži!«

Nj. Vel. kralj je nato položil na spome-
nik prekrasen venec. Za njim so položili
venec predsednik vlade Nikola Uzunović,
predsednik senata dr. Tomašić, podpre-
sednik Narodne skupščine Karlo Kovačević,
predsednik šabaške občine Grozdić,
predsednik beograjske občine Milutin Pe-
trović in delegati iz vse države.

Med viharimi aklamacijami zbranih
množic se je Nj. Vel. kralj nato v spre-
stvu patrijarha Varnave, članov vlade in
odposlancev napotil peš do Sokolskega do-
ma. Na vsej poti je bil deležen izrazov
najgloblje ljubezni. Ljudje so svojega vla-
darja obmetavali s cvetjem in mu nepre-
stano klicali »Živel kralj! Živela Jugosla-
vija!«

Otvoritev sokolskega doma

Ob 11. je kralj prispel pred Sokolski
dom, kjer so ga pričakovali starešine So-
kola. Kralj je pozdravil prisotne in odšel
v svečano dvorano. Na odru je bila raz-
vrščena častna sokolska četa z zastavo.
Ko je kralj s svojim spremstvom zavzel
mesto, je patrijarh Varnava posvetil dom.
Po cerkvenem obredu je povzel besedo
starešina šabaškega Sokola dr. Dragomir
Tufegđić, ki je dejal:

»Srečen sem, da lahko kot starešina
Sokola pozdravim danes Nj. Vel. kralja,
velikega dobrotnika in Sokola. Obenem
izročam sokolski pozdrav ljubljenskemu sta-
rešini Sokola kraljevine Jugoslavije pre-
stolonasledniku Petru. Današnji dan je dan
slave vsega Sokolstva.«

Nato je dr. Tufegđić navajal, kako je
bil v Šabcu ustanovljen Sokol l. 1907. Le-
ta 1914 so pričeli graditi dom. Nato so
nastopila strahotna vojna leta. Delo so
mogli nadaljevati šele l. 1919. Današnja
proslava in posvetitev doma naj bo ob-
nem izraz zahvale in hvalečnosti vsem,
ki so dali svoje življenje za kralja in do-
movino.

Po končanih govorih so se ponovile
ovacije Nj. Vel. kralju. Kralj se je poslo-
vil od prisotnih in se v spremstvu patri-
jarha Varnave in predsednika vlade ter
drugih odličnikov napotil peš med špalir-
jem množic in šolske mladine, ki ga je
obspalala s cvetjem, v dvor vladke. Na
vsej poti ga je ljudstvo triumfalno po-
zdravljalo

Deputacija naroda pri kralju

V dvoru je kralj sprejel številne depu-
tacije iz Šabca in iz okolice. Kralj se je

zanimal za odposlance in za njihove kra-
jevne razmere. Prišli so tudi bojovníki, ki
so bili večinoma odlikovani s Karagjor-
gjevo zvezdo. Ob 12.15 je kralj zapustil
palačo vladike in se napotil v Kazino, ka-
mor je prispel ob 12.30. V Kazini je bil
prirejen svečan banket za 120 povabljen-
cev.

Ko je kralj stopil v dvorano, so ga pri-
sotni viharno pozdravljali. Kralj je zavzel
svoje mesto na čelu omizja. Na njegovi
desni je bil patrijarh Varnava, na levi pa
predsednik vlade Nikola Uzunović z mi-
nistri. Na banketu so stregla dekleta v
krasnih narodnih nošah iz Šabca in Po-
drinja.

Govor Nj. Vel. kralja

Nato je v splošni tišini povzel besedo
Nj. Vel. kralj Aleksander in dejal:

Vaša današnja proslava zbujala spomi-
ne na velike in slavne dogodke. Vrste
se spominj ne le na svetovno vojno, s
katero je današnja svečanost neposred-
no združena, temveč tudi na prve dni
naših osvobodilnih bojev.

Tu, blizu Šabca, na Nišaru je poleti
l. 1806 vodja Karagjorgje slavil s po-
pom Lukom Lazarevićem svojo slavno
zmago, po kateri je vsem postalo jasno,
da mora popolna osvoboditev postati
stvarnost. Pomen te naše zgodovinske
borbe je preroksi opevala guslarjeva
črna vrana, ko pravi ženi na Nišaru
padlega turškega poveljnika, stotnika
Kulina:

»Niti ide Kulin kapetane,
niti ide, niti mu se nadaš.
Hrani sina, pa šali na vojsku,
Srbija se umirit ne može.«

In res, Srbija se ni mogla pomiriti,
čeprav je l. 1813 kazalo, da je razbita.
Dosegla je svojo popolno svobodo, svo-
jo samostojnost.

Ko je naposled stopila na svoje svo-
bodne noge, ni nikoli pozabila svojih
neosvobojenih bratov. Vojne, v katerih
je sodelovala, kažejo to jasno, zlasti
balkanska vojna, ki je dala Južni Srbiji
svobodo, in svetovna vojna, ki je ustva-
rila našo veliko Jugoslavijo.

Toda, medtem ko je Srbija izvedla to
svoje osvobojevalno in zedinjevalno po-
slanstvo do konca, je bilo treba pretr-
peti ogromne žrtve in mnogo bede. Sve-
tovna vojna je goltala kakor požar. Žr-
tve so bile ogromne.

Ni kraja, ni vasi, ni hiše, ki ne bi bi-
la dala svoj krvni davek. Toda nihče ni
žrtvoval tega, kar sta Šabac in njegova
okolica. Usoda, ki je doletela Šabac in
ves ta kraj, je bila strašno krvava in
najbolj surova. Bila je v popolnem zna-
menju ognja in meča, popolnega uniče-
nja in razbitja, v znamenju sovražniko-
ve podivjanosti in brezboštva.

Iz tistih časov je ostala kakor eden
izmed težkih ranjenecv otula cerkev v
Šabcu, hram božji, ki ga je sovražnik
oskrnil in ki slavi danes svojo stolet-
nico in svojo obnovu.

S sokolsko plamenico na grobu kralja Petra

**Sokolska štafeta iz Sarajeva je prinesla plamenico na
Oplenac — Pričetek svečanosti sarajevskega zleta —
Sokolska večna luč na grobu kralja Osvoboditelja**

Sarajevo, 3. junija. Č. Velike sarajevske
sokolske svečanosti so bile otvorjene smiči,
ko je sokolska štafeta odnesla iz Sara-
jeva v Oplenac na grob pokojnega kralja
Petra Osvoboditelja gorečo baklo. Ob 8.
zvečer so pričeli streljati s sarajevske tr-
njave topovi v znak, da je sokolska štafeta
krenila na pot. Med ljudmi po ulicah je
zavladalo veliko zanimanje za otvoritev te-
ka in živahno vrvenje. Ker so tekači že
tekli v mraku, se je zdelo, kakor da pla-
menica šviba po zraku. Prizor je bil zelo
veličasten. Na mestu, kjer je bil pred sve-
tovno vojno izvršen atentat na avstrijskega
prestolonaslednika Ferdinanda, je nosil ba-
klo 10letni Sokol Gavro, sorodnik atenta-
torja Gavril Principa.

Na zelo hribovitem terenu so sokolski
tekači povsod tekli z veliko brzino. Bakla
je šla iz rok v roke, preko gora in dolin.
Ob 23.40 je zvonjenje zvonov pozdravilo
njen prihod v Rogatici, kjer se je kljub
poznoemu času zbrala velika množica ljudi,
ki je pozdravljala tekače. Na okoliških hri-
bih so kmetje v počastitev prižgali kreso-
ve. Zjutraj ob 5.40 je v Užicu sprejela
velika množica in z njo vred vsa vojaška po-
sada sokolske plamenice. Ob 8.40 zjutraj
so sokolski tekači prispeli v Čačak, kjer je
bilo na ulicah vse polno ljudi. Pred Topolo
so prevzeli plamenico zopet sarajevski So-
koli, ki so jo ob 13.39 prinesli v cerkev na

Med banketom je pozdravil Nj. Vel. kra-
lja g. Djoka Jovanović, ki je dejal, da
je današnji dan za šabac dan redkega
slavlja. Obenem pozdravljajo šabčani tudi
svoje žrtve, ki so padle v osvobodilnih
borbah od 1912 do 1918. Zahvalili se je vla-
darju za njegovo veliko pozornost in po-
poro. To niso besede laskanja, ker šabčan-
i tega ne marajo. Tako govori samo ljud-
stvo, ki ljubi in spoštuje svojega vladarja
nad vse. Narod je srečen, ker ima kralja,
ki mu je geslo: Z narodom za narod! Na-
to je g. Jovanović naglašal, da je ljubezen
naroda najboljši temelj prestola. Vaš pre-
stol, mili kralj, in Vaša dinastija slonita
na tej ljubezni našega naroda in v tej lju-
bezni hočejo biti šabčani na prvem mestu.

Danes duhovniki njegovega oltarja
posvečajo tu tudi spominsko grobnico
padlih junakov, ki so šli v borbe in v
smrt za kralja in za domovino. Tod so
bile borbe tako hude in tako krvave, da
ni prav nobeno čudo, če so grobnice na
Ceru, na Mačkovem kamnu, na Gučevu,
v Krupnju in v Prnjavoru premajhne,
da bi moge sprejeti vse znane in ne-
znane junake k večnemu počitku.

Sledove vojne vihr je še danes vide-
ti v Šabcu. Obnavljanje se vrši počasi
in je težko, navzlic temu napreduje, če-
prav počasi in s hudimi napori. Vi ni-
ste sedaj tisti šabac poleta in procvita-
nja kakor nekoč. To ni tako lahko po
vsem tistem, kar je tod divjalo in ru-
šilo. Toda vi ste junaki, ki boste tudi te
ovire premagali.

Vi ste se vedno vzpodbujali, zato tu-
di sedaj ne boste klonili. Vaš sokolski
dom, ki ste ga danes posvetili, kaže, da
zaupate vase in v svojo mladino z vidno
in krepko vero in da boste delali čast
tistim, katerim ste postavili spomenik
zahvale in občudovanja.

Vaša velika in narodna država, za
katero so njeni in vaši junaki živeli in
umirali, je sedaj stvarnost, je sila, o
kateri govore s spoštovanjem in prijate-
lji in nasprotniki. Svoje poslanstvo
opravlja v svobodi in miru. Skromno in
postopno dozoreva na vseh straneh s
svojimi naprednimi napori. Dokaz te-
mu je tudi ta železniški most, ki je bil
danes otvoren in ki bo še tesneje vezal
združeni Srem in Podrinje, ki sta bila
že pred zedinjenjem duševno združena.

Svoj govor je Nj. Vel. kralj končal s
tem, da je dvignil čašo in dejal:

Pijem na zdravje svojih dobrih šab-
čanov in za napredek mučniškega in
junakega Šabca!

Prisotni so sprejeli kraljev govor z ne-
popisnim navdušenjem. Po dvorani so še
dolgo odmevali klici: Živel kralj!

Govor je napravil na vse prisotne naj-
globlji vtis.

Po končanem banketu je kralj ostal ne-
kaj časa v palači vladike, nato pa se je z
avtomobilom odpeljal čez Prnjavor in Bo-
gatić v Kobiljačo. Na vsej poti so mu po-
vod velike množice ljudstva prirejale na-
vdušene manifestacije.

Oplenac, 3. junija. Danes je v Oplenacu
naše sokolstvo priredilo slavlje, ki bo
ostalo v trajnem spominu našega sokol-
stva in vsega ljudstva v Šumadiji. V
Oplenacu je bil cilj sokolske štafete, ki je
iz Sarajeva prinesla baklo, da prižge z
njo večno luč na grobu pokojnega kralja
Petra Velikega Osvoboditelja in izkaže
zahvalo in spoštovanje nesmrtnemu kra-
lju, velikemu tvorcu narodne osvobodit-
ve in zedinjenja.

Za svečanost je vladalo v vsej Šuma-
diji ogromno zanimanje. Ze zarana so
prihajali iz vseh krajev tisoči in tisoči v
Topoko. Zelo številne so bile tudi so-
kolske kmečke čete in Sokoli. Vse mesto
je bilo v zastavah, v zelenju in s cvet-
jem okrašen. Množice so prihajale v na-
rodnih nošah, Sokoli v krojih. Pred vho-
dom v mesto je bil slavolok z napisom
»Zdravo!« Množice so nestrno čakale
znamenja, da se sokolski tekači pribli-
žujejo.

Točno ob 13.30 je bil v Oplenacu oddan
prvi strel, znamenje, da se sokolska šta-
feta približuje. Množice so se razgibale
in vse je hotelo predreti špalir, da vidi

sokolske tekače. Zvonovi so začeli zvo-
niti.

17 minut pred 14. uro je bila baklja
pred vrati cerkvenega posestva sv. Djur-
dja. Baklja je šla iz roke v roko. Pred
cerkvijo je bila zbrana velika množica.
Tu so bili tudi Sokoli in starešine. Bak-
lja je prevzel Sokol Ružička, jo izročil
Sokolu Tazmanu, ta zopet načelniku Am-
brožiću, ki jo je izročil prvemu podsta-
rešini Gangiu. Starešina Gangi je izročil
baklo starešini sarajevskega Sokola dr.
Besaroviću. Med njimi je bil tudi pre-
stavniki Nj. Vel. kralja Aleksandra pol-
kovnik Pavlović. Prvi podstarešina Gangi
je zaprosil starostu Besarovića, naj bak-
lo ponese v cerkev in v imenu vsega so-
kolstva prižge nad grobom vodje Kara-
gorgja in pokojnega kralja Petra Osvo-
boditelja večno luč. Zbrani sokolski vodi-
telji so nato krenili skozi špalir in sto-
pili v cerkev.

Pri vzhodu jih je pričakoval prota Kuz-
mić z duhovniki. Med prepevanjem cer-
kvenih pesmi so se sokolski prvaki pri-
bližali grobu kralja Petra, kjer je staro-
šina Besarović izrekel naslednje besede:
»Prižigamo večno luč hvalečnosti, ki
naj s svojim zubljem vsikdar potrjuje, da
naša srca in duše prepolna hvaležnos-
ti za Tvoja dela, veliki kralj, ki si vse
storil, da zgradiš veliko Jugoslavijo. Naj
Ti bo slava in večna hvala.«

Medtem je starosta sokolske župe v
Mostarju Milić, ki spada med najaktiv-
nejše ustanovitelje sokolskih kmečkih
čet, pristopil h grobu in prižgal večno
luč. Pri tem je obljubil, da hočejo Sokoli
vedno delati za dobro naše vasi in vsega
ljudstva. Obenem se bodo tudi spominja-
li velikih del Karagjorgja in njegovih na-
slednikov, ki so ustvarili veliko in zdru-
ženo Jugoslavijo.

Po tej svečanosti, ki je napravila na
prisotne globok vtis, je bila kratka služ-
ba božja. Po končanem obredu in sloves-
nosti so prisotni odšli pred cerkev, kjer
je namestnik starešine vsega sokolstva,
podstarešina E. Gangi čestital saraje-
skemu sokolstvu za pobudo in za izvedbo
današnje velike sokolske manifestacije.

Odgovoril mu je starosta Besarović, ki
je izjavil, naj bi bila večna luč simbol
ljubezni in zvestobe sokolstva do vodja
Karagjorgja, do kralja Petra Velikega
Osvoboditelja, do Nj. Vel. kralja Aleksan-
dra in vsega kraljevskega doma.

Tajnik Narodne skupščine Milošević je

čestital sokolstvu k prireditvi v imenu

Narodnega predstavnitva. Zatem je sta-
rosta Sokola v Topoli, sodnik Nedić, v

izbranih besedah pozdravil prisotne in obljubil, da bodo njegovi Sokoli prevzeli

večno luč v varstvo in skrbeli, da niko-
li ne bo ugasnila.

Starosta sarajevskega Sokola dr. Be-
sarović je nato pristopil k odposlancu

Nj. Vel. kralja Aleksandra polkovniku

Pavloviću in se mu zahvalil za visoko

vladarjevo pozornost. Naprosil ga je ob-
enem, naj zahvalo sokolstva in izraze

udanosti sporoči na najvišjem mestu. Iz-
ročil mu je tudi sokolsko povelje, ki ga

je načrtal akademski slikar prof. Hadži

Damjanović. Povelje je sestavljeno s

črkami Mirosavljevega evangelija. Šlo-
vesnost so zaključili z vzkliki kralju in

Jugoslaviji. Pozornost je zbujala skupina

srednješolcev iz doma kralja Aleksan-
dra na Topčiderskem brdu v Beogradu,

ki jo je vodil njihov ravnatelj Baluđić.

MANIFESTACIJA JADRANSKIH STRAŽARJEV

V belem Celju so zborovali predstavniki JS iz vse banovine

Celje, 3. junija.
Belo Celje je doživelo včeraj in danes dva veličastna dneva. Jadranske straže in na izredno močnem načinu manifestiralo za jugoslovenski nacionalni pomorski program.

Ze v soboto sta se vse mesto in bližnja okolica odela v državne zastave. Preko glavnih ulic so bile izobešene pestre vrste zastavic, predstavljajočih zastave pomorskih držav in pomorske znake. S poldanskim brzim vlakom sta prispela iz Splita predsednik izvršnega odbora Jadranske straže g. dr. Ivan Tartaglia in glavni tajnik JS g. dr. Ivo Rubčić.

Slavnostna akademija

Zvečer je priredilo Celjsko pevsko društvo sodelovanjem drugih kulturnih društev zelo dobro oblikano slavnostno akademijo v Mestnem gledališču. Akademijo so prisostvovali tudi g. predsednik izvršnega odbora JS dr. Tartaglia, glavni tajnik JS g. dr. Rubčić, predsednik ljubljanskega oblastnega odbora JS podban dr. Pirkmajer, zastopniki organizacij JS iz Maribora in drugih krajev ter predstavniki civilnih in vojaških oblastev in uradov, mestne in okoliške občine ter nacionalnih in kulturnih organizacij. Spored uspele akademije so izvajali orkester Glasbene Matice v Celju, podmladek JS dr. realne gimnazije, dijaški godalni kvartet Glasbene Matice ter

mešani zbor Celjskega Zvona, moški zbor celjske »Oljke« in mešani zbor Celjskega pevskega društva.
Danes ob pol 7. je priredila celjska železničarska godba

bučnico po mestu

Ob pol 8. je prispel poseben vlak z gosti iz Maribora, gostje iz Ljubljane in Zagreba so prispeli z jutranjim in dopoldanskim vlakom. Pri obeh vlakih ob pol 8. se je zbrala na peronu velika množica, ki je živahno aklamirala goste. Po podružničnih besedah predsednika krajevnega odbora JS župana g. dr. Gorčiča so se gostje podali z železničarsko godbo na čelu v Narodni dom, kjer sta se pričela obredna zboranja ljubljanskega in mariborskega odbora Jadranske straže.

Celjski mornarji

Takoj po prihodu vlakov so se člani mornarskih sekcij podali na vrt hotela Union, da prisostvojuje ustanovnemu obrednemu zboru mornarske sekcije v Celju. Zborovanje je vodil v imenu pripravljalnega odbora gosp. Rudolf Pibrovč, ki je pozdravil došle goste in vse udeležence in poročal o pripravah za ustanovitev mornarske sekcije v Celju. Po kratki debati je bil izvoljen prvi odbor nove mornarske sekcije s predsednikom gosp. Ulago, podpredsednikom gosp. Vltavskim in tajnikom gosp. Pibrovčom.

Skupščina obeh oblastnih odborov

Ob pol 9. sta pričeli v Narodnem domu ločeno zborovati skupščini ljubljanskega in mariborskega oblastnega odbora JS.

Skupščino ljubljanskega oblastnega odbora je vodil predsednik g. podban dr. Pirkmajer, ki je prisrčno pozdravil vse navzoče delegate krajevnih odborov. K obrednemu poročilu, ki je bilo že prej poslano delegatom in o katerem je »Jutro« že poročalo, je podal še nekaj posebnih zlasti glede organizacije jadranskega tedna. Pri tej priliki je izrekel zahvalo neumornemu tajniku dr. Jegliču za njegovo res vzorno poročilno delo.

Pri volitvah je bil z velikim odobravanjem ponovno izvoljen za predsednika dosedanj predsednik dr. Pirkmajer, na predlog predsednika ljubljanskega krajevnega odbora g. Josipa Pogačnika pa so bili nato prav tako soglasno izvoljeni v upravni odbor gg: dr. Ljudevit Böhm, hon. univ. profesor, Jože Bekš, šef davčne uprave, Božo Betriani, sreski prosvetni referent, Janko Brili, poslovodja, Fran Jančigaj, magistratni direktor, Ivan Jovanović, brigadni general, dr. Željko Jeglič, svetnik drž. žel., Josip Breznik, prosvetni načelnik, dr. Jure Koc, tajnik Zbornice za TOI, Nada Kmetova, dr. Vlado Murko, uradnik Mestne hranilnice, dr. Fran Orožen, sodnik, A. Petelin, ravnatelj Zveze gostilničarskih združenj, dr. Karl Petrič, ravnatelj Higijenskega zavoda, dr. Karel Pirjevec, ravnatelj trgovske akademije, Viktor Pirnat, referent banke uprave, Josip Pogačnik, generalni tajnik TPD, dr. Valentin Kožič, senator, Josip Ručigaj, Fran Senig, novinar, dr. Ivan Slokar, gen. direktor Zadrugne gospodarske banke, Fran Stupica, veletrgovca, Karl Soss, predsednik Zdruga trgovcev, Kvintilijan Tertaglia, komandant žandarmerije, Fran Tepina, Josip Znidarčič, sreski načelnik, dr. Janko Vovk, odvetnik, v nadzorstveni odbor pa so bili izvoljeni gg: Tomo Joderinič, učitelj, Vekoslav Keršovan, upravnik policije, Tone Kos, bančni uradnik, dr. Ivan Pintar, zdravnik, dr. I. C. Oblak, odvetnik, dr. Josip Režek, novomeški župan, in dr. Niko Zupančič, bivši minister.

Slavnostno skupno zborovanje

Po obeh občinskih zborih se je vršilo v veliki dvorani Narodnega doma slavnostno zborovanje Jadranske straže. Predsednik mariborskega oblastnega odbora JS župan g. dr. Franjo Lipold je iskreno pozdravil vse številne udeležence in udeležence, zlasti pa gg. zastopnika bana načelnika dr. Breznika, zastopnika komandanta dravske divizije polkovnika Goluboviča, komandanta dravskega žandarmerijskega polka polkovnika Tartaglio, predsednika apelacijskega sodišča v Ljubljani dr. Vrančiča, zastopnike celjskih oblastev in uradov, višjega državnega tožila N. Grasellijskega, zastopnika mariborskega škofa opata Juraka, zastopnika šumske direkcije inž. Božiča, zastopnika poštne direkcije upravnika Boca, celjskega župana dr. Gorčiča, narodnega poslanca Ivana Prekoraška, zastopnika Jugos. učiteljskega združenja sol. uprav. I. Zupančiča, zastopnika invalidskega združenja Kovača, zastopnika zagrebške »Istre«, Saveza emigrantskih združenj v Zagrebu, Družbe sv. Cirila in Metoda, Društva jugos. akademikov v Celju, Uduženja železničarjev in brodarjev, Zdravniške zbornice, Sokola, »Soc« Zveze Maistrovih borcev, zastopnika Jadranske straže v Zagrebu mag. Petroša ter zastopnike Uduženja rezervnih oficirjev, Zveze trgovskih združenj, društva »Jadrana« in »Nanos« in Glasbene Matice v Celju. Na predlog g. Lipolda je bilo z burnim odobravanjem sklenjeno, da se pošlje udanostna brožavka Nj. Vel. kralju in Nj. Vis. prestolonasledniku Petru.

Živahno pozdravljen je nato spregovoril predsednik izvršnega odbora JS g. dr. Ivo Tartaglia. Naglasil je, da Jadranska straža ni običajno kulturno ali turistično društvo, ampak mnogo več, da vodi nacionalni pokret za naš Jadran, ki se je iz malih začetkov močno razvil in zajel vse ozemlje naše države. Pomen in veličina Jadranske straže preveča brez naroda, ki ve, da se ne more razvijati brez morja. Zato želi Jadranska straža, da se vsi naši kraji in vse naš narod ne samo duhovno, marveč tudi gospodarsko in materijalno poveže z morjem, na katerem je bodočnost in veličina Jugoslavije. Malokatera pokrajina je tako spoznala važnost morja kakor dravska banovina. Tu je delo zelo veliko in uspehi so ogromni. Če bi bili vsi kraji tako organizirani, bi se bilo jadranjsko vprašanje že daleč odmaknilo. Obilno delo v dravski banovini dokazuje veliko število članstva, več desetstisočev podmlad-

Po končanih volitvah je predsednik poročal o delovnem programu, ki obsega zlasti tudi

propagando za železniško in cestno zvezo Slovenije z morjem.

Proračun za leto 1934. v višini 85.000 Din je bil soglasno sprejet. Skupščina je nato razpravljala še o predlogih krajevnih odborov, zlasti glede voznih olajšav za člane JS. Z odobravanjem je bil sprejet predlog gospodične Minke Rabičeve iz Mostrane, da naj JS preskrbi vsem šolam primerne slike o naši mornarici, kar bi med decu zelo olajšalo propagando za naše morje. Skupščina je še razpravljala o pripravah za kongres JS, ki se bo prihodnje leto vršil v Ljubljani in je končno odobrila pravilnik za socialni sklad.

Skupščino mariborskega oblastnega odbora je vodil predsednik mariborski župan dr. Lipold, ki je podal zanimivo poročilo o delovanju. Mariborski oblastni odbor šteje sedaj že 61 krajevnih in se lepo razvija. Poročilo podrobno navaja akcije, ki jih je lani izvedel oblastni odbor, zlasti Jadranski teden in jadranski dan in propagandno potovanje, pri čemer so bili ustanovljeni 4 pripravljalni krajevni odbori in 7 poverjenstev.

Za predsednika je bil z odobravanjem ponovno izvoljen dosedanj predsednik dr. Lipold. V upravni odbor pa so bili izvoljeni gg: dr. Vinko Rapotec, Ladislav Jerše, dr. Milan Goršek, dr. Alojz Gorčič, inž. Ignac Vidic, prof. Rudolf Pregelj, Janko Pirc, Ante Lavrenčič, Miloš Oset, Milan Makar, Jaka Petrovič, Vladislav Berfontelj, Franjo Kadunc, dr. Ivan Jančič, Drago Humeč, dr. Matija Heric, Stanko Detela, poročnik Pavličič, inž. Janko Kuvovec in prof. Jakob Perhacev; v nadzorstveni odbor so bili izvoljeni gg: dr. Josip Leskova, Franjo Bureš, Ferdo Pinter, inž. Fran Hinterlechner in ga. Marica Majstrova.

Predsednik je nato razvil program bodočega delovanja. Po sprejetju nekaterih predlogov je skupščina odobrila pravilnik o socialnem skladu JS.

Resolucija

ugotavlja, da je cilj JS, da v sveti in neselčni službi za kralja in edinstveno domovino z vsemi sredstvi propagande razvija misel našega naroda za naš Jadran in da učvrščuje v narodu zavest o veliki važnosti morja za našo zemljo. Ker je mladina najvažnejši del naroda in njegova bodočnost, zato poklanja JS vso pozornost njenemu nacionalnemu jugoslovanskemu oblikovanju in skrbi, da se zlasti v mladini razvije zavest o prvenstveni važnosti morja za našo zemljo. Gostiti hoče v njej ljubezen za to morje kot najdragocenejšega dela naše jugoslovanske zemlje, da bo pripravljena vedno stati na braniku za kralja in domovino, ako bi se kdaj drznil kdo stegniti neprilateljsko roko po onem, kar je samo naše in božje. Iz teh razlogov vse sile osredotočiti izvedbi socialnega programa ter s skupnimi močmi in žrtvami postaviti ob morju svoj dom za vso dravsko banovino. Delo obeh oblastnih odborov pa bo posvečeno tudi čim prejšnjemu sblizanju dravske banovine z morjem, in to s cestno kakor tudi z železniško zvezo.

Slavnostni obhod

Do 11. ure so mesto napolnile velike množice prebivalstva iz Celja in okolice. Ob 11. se je formiral na Glaziji ogromen sprevod, ki je odkorakal po vseh glavnih ulicah pred mestni magistrat. Sprevod je otvorila celjska železničarska godba. Sledili so člani zagrebškega krajevnega odbora JS s krasnim praporom ter člani mornarskih sekcij iz Ljubljane, Maribora, Kranja in Celja. Ki so vzbujali splošno pozornost. Za njimi je korakalo, neprestano vzklikajoč in prepevajoč, nepregledno vrst podmladkarjev vseh celjskih šol z neštetiimi malimi zastavicami, večimi zastavami in simboličnimi slikami. Za njimi so stopali funkcionarji Jadranske straže z gg. dr. Tartaglio, dr. Pirkmajerjem in dr.

Lipoldom na čelu ter ostali predstavniki. Za godbo mariborskih poštarjev so stopale zopet nepregledne vrste podmladkaric vseh celjskih šol z zastavicami in slikami. Sledile so pestre ženske narodne noše, celjski Sokol s praporom, skavti, člani društva »Soc« in ostalih nacionalnih društev. Sprevod so zaključili celjski in okoliški gasilci.

Zbor pred magistratom

Ob 12. je bil stik pred lepo okrašenim magistratom. Prostor pred magistratom je napolnila večstisočglava pestra množica sredi morja zastav in simboličnih slik. Ko se je neprestano vzklikanje mladine poleglo, je spregovoril predsednik celjskega krajevnega odbora JS župan g. dr. Gorčič z balkona mestnega magistrata, na katerem so se zbrali ostali predstavniki. Iskreno je pozdravil v imenu celjske občine vse predstavnike Jadranske straže ter zastopnike civilnih, vojaških in duhovnih oblastev. Naglasil je, da je mladina naš up in poročilo lepe bodočnosti, zato ji velja poseben pozdrav. Omenil je veliki gospodarski in nacionalni pomen morja za našo državo. Zato moramo dvigati pomorsko zavest med narodom. Delati moramo, da se bodo naši zaslužniki bratje vrnili pod naše okrilje. Ogromno dela še bo treba, da se uresniči cilj Jadranske straže, potem pa bomo postali ena najbolj konsolidiranih in najmočnejših držav.

Predsednik izvršnega odbora JS g. dr. Tartaglia je, burno pozdravljajo, naglasil, da manifestacija Jadranske straže v Celju, kjer so se celjski grofje pred 800 leti bavili z idejo, da zgradijo jugoslovensko državo, ki bi segala do morja, danes utrjuje vero v zmago jadranskih idealov. V imenu izvršnega odbora je izrekel globoko zahvalo za opravljeno delo v Celju, kajti na kraja v državi, ki bi bil še bolj razumljen pomen Jadranske straže za povečanje veličine našega naroda in države. Če bi ne bilo nasprotno prekomorske propagande, bi se bila naša država že razvila v močno pomorsko državo. Jugoslavija še vedno ni pomorska država.

Od morja je odvisen razvoj naše države.

Skrb za sadje in vrt

Plodovit občni zbor sadjarjev in vrtnarjev

Maribor, 3. junija.

Danes dopoldne je imelo Sadjarsko in vrtnarsko društvo v dvorani Zadrugne gospodarske banke svoj redni občni zbor, ki se ga je udeležilo lepo število sadjarjev iz mariborske okolice in nad 200 delegatov raznih podružnic iz vse banovine, živ dokaz velikega zanimanja za umno gojenje sadja.

Namesto obolelega predsednika gosp. Humečka je vodil občni zbor prvi podpredsednik, ravnatelj banovinske sadjarje in vrtnarske šole v Mariboru g. Priol. Toplo je pozdravil vse navzoče, zlasti zastopnika bana sreskega načelnika dr. Senekoviča, sreskega načelnika Milana Markarja, narodnega poslanca Antona Krejčiča, ravnatelja mariborskega preizkušnega in kontrolnega urada inž. Mohorčiča in predsednika Zdruga sadnih izvoznikov Slavka Kranjca. V nadaljnjih besedah se je spominjal najvišjega zaščitnika sadjarjev Nj. Vel. kralja Aleksandra. Na predsednikov predlog je bila vladarju poslana udanostna brožavka, pozdravna pa kmetijskemu ministru dr. Kojliču, banu dr. Marušiču, podbanu dr. Pirkmajerju, častnemu predsedniku društva g. Rozmanu in društvenemu predsedniku g. Humečku.

V stvarnem, izpriznem poročilu je podpredsednik predložil navzočim zborovalcem vso hibe našega sadjarstva in vrtnarstva ter naglašal potrebo po intenzivnejšem delu za prehod iz dosedanjih kmetijskih nasadov k pridobitnemu nasadu. Naši starejši sadonosniki so izbrani in ne prinašajo zadosti koristi. Načno potrebno je misliti na obnovitev sadonosnikov, na regeneracijo sadnega drevja. Prav tako se bodo morali lotiti sadjarji strokovnjakega gojenja sadja in vzajemno pospeševati saditev drevja. Glavna naloga sadjarjev pa bo boj za ohranitev dosedanjih pozicij na tujih tržiščih. Dolžnost podružnic bo, spraviti sadje v denar. V to svrhu je nujno potrebno, da se organizirajo v okviru podružnic zbiralnice ali skladišča za sadje, kjer bi se prideli strokovnjaški sortirali in pakovali. V skladnih besedah je podpredsednik naglašal, da čaka društvo še ogromno delo in je dolžnost vsakega člana, da ohrani družstvo zvestost in mu pridobi tudi novih članov, ker le na ta način bodo zrasle podružnice v močno drevo, v matico vseh slovenskih sadjarjev in vrtnarjev.

Zborovalce je nato prisrčno pozdravil kot zastopnik bana sreski načelnik dr. Senekovič, za njim pa narodni poslanec g. Krejčič, a pismene pozdrave so poslali podban dr. Pirkmajer, načelnik kmetijskega oddelka banke uprave inž. Zidanšek, g.

ve. Še vedno nam ni uspelo, da bi vse naše kraje gospodarsko povezali z morjem. Večji del prometa še vedno ne gre preko domačih, ampak preko inozemskih pristanišč. Jadranska straža hoče razširiti in poglobiti pomorsko zavest v vsej državi. Današnji dan dokazuje, da je postala akcija Jadranske straže velik jugoslovenski nacionalni pokret. V tem pokretu prednjači napredna Slovenija. Podmladek jamči za trajnost dela po programu Jadranske straže ter bo z ljubeznijo do morja, domovine in kralja, nekdo prevzel vodstvo jadranskega pokreta in izvedel njegove cilje v čast in slavo nacije ter kralja.

Govor g. Tartagije je bil sprejet z burnim odobravanjem in živahnimi vzklikmi kralju. Predsednik ljubljanskega oblastnega odbora Jadranske straže podban dr. Pirkmajer je poudarjal v svojem govoru, da izvršujemo s širjenjem organizacij Jadranske straže veliko in koristno nacionalno delo, ker kažemo s tem narodu nove perspektive v sedanjih depresijah. Preko meje se oglašajo naši kri, ki je ne moremo pozabiti, s katero nam vežejo skupni ideal in s katero hočemo vedno ostati eno. Hočemo, da ji obvarujemo narodni jezik, narodne običaje, slovensko pesem in slovensko molitev k Bogu. Naše delo je posvečeno bodočnosti, mladini in domovini. Z ustanavljanjem podmladkov Jadranske straže širimo med mladino pomorsko ter nacionalno državno zavest. Slednjč je podban dr. Pirkmajer izrekel mladini globoko priznanje za njeno delo.

Predsednik mariborskega oblastnega odbora župan dr. Lipold je sporočil pozdrave s severne meje in izrazil željo, da bi bili sprejeti sklepi današnjih skupščin v Celju kmalu in v polnem obsegu oživetorjeni.

Godba je zaigrala državno himno, nato je pa nagovoril množice starosta celjske sokolske župe br. Josip Smertnik. Ki je v imenu jugoslovanskega Sokolstva, zlasti se celjske in ljubljanske sokolske župe izjavil, da hoče Sokolstvo roko v roki z Jadransko stražo izpolnjevati svoje dolžnosti do kralja in domovine.

V imenu Zagreba je pozdravil navzočega magister Feroš, v imenu podmladkov v Celju pa sedmošolec Šubič. Manifestacija je bila s tem zaključena.

Popoldne so priredile vse celjske šole na Glaziji lepo uspele akademije s pevskimi točkami in rajalnimi nastopi. Akademije se je udeležila izredno velika množica. Velike svečanosti je zaključila javna tombola. V celoti je pohod jadranskih stražarjev zapustil v belem Celju najlepše vtiske in prav gotovo bodo tudi udeleženci odnesli prijeten spomin.

Viljem Rohrmann in g. Humeč.

Izpriznem in pregledno tajniško poročilo je podal tajnik, nadzornik solskih vrtov g. Škulj iz Ljubljane. Iz njegovega poročila posnemamo, da pretrelo leto prilike za naše sadjarje niso bile baš rožnate, vendar je razveseljivo dejstvo, da se je članstvo zavedalo, da je le v skupnosti in v organizacijskem delu mogoč skupen napredek. Število članstva je naraslo na 7580. V društvenem področju je 201 podružnica. 51 podružnic ima lastne drevesnice, v katerih je 57.537 dreves. Društveno glasilo »Sadjar in vrtnar« je obhajalo lani 20-letnico svojega izhajanja in je bilo ob tej priliki natisnjeno v 10.000 izvodih. Zaradi lanske slabe letine je bila udeležba na sadni razstavi v Beogradu bolj skromna in je društvo poslalo na razstavo samo 50 zabojev izbranega sadja. Kakor vsa prejšnja leta, si je tudi lani društvo mnogo prizadevalo, da bi iztrebilo divjega zajca, ki je zaščiten po lovskem zakonu in ki napravi po naših sadovnjakih veliko škodo. Da bi imelo pri vnovčenju sadja čim večji uspeh, je bilo društvo v stalnih stikih z zavodom za pospeševanje zunanje trgovine in je obenem pristopilo kot zadrugnik h Kmetijski družbi.

Po tajniškem poročilu se je razvila živahna debata, v katero je prvi posegel delegat ljubljanske podružnice in preglednik računov, urednik »Slovenskega Naroda« g. Ante Gaber, ki je predlagal, naj se sprejme programatični govor podpredsednika g. Priola kot resolucija. Kritično je omenjal, da je banovinski svet pri sestavi proračuna premalo upošteval važnost našega sadjarstva. Predlagal je, naj bi društvo najelo strokovne učitelje, ki bi bili plačani iz državnih sredstev, a našim učiteljskem naj se nudi večja možnost kmetijskega pouka. Organizira naj se tudi trgovina s sadjem. Nato so govorili še gg. Kovačec, Verlič, Peržan, prof. Verbič, solski nadzornik Močnik, štampar in inž. Škubic.

Blagajniško poročilo

je podal prof. Verbič, po podanih poročilih je pa sledil referat podpredsednika Priola o pospeševanju koščičastega in lupinastega sadja naše banovine. Sprejetih je bilo nato več predlogov odbora in podružnic. Pri slučajnostih se je razvila stvarna debata, v katero je posegel več govornikov. Znani mariborski vrtnar Jemec se je zavzemal za ustanovitev vrtnarske šole v Mariboru.

Po občnem zboru so si udeleženci ogledali banovinsko vinarsko in sadjarsko šolo v Mariboru, z večernimi vlaki so se pa zadovoljni z uspehom občnega zbora vrnili domov.

1000 malih pevcev zbranih v Ljubljani

Razveseljiv uspeh mladinskih pevskih zborov

Ljubljana, 3. junija.

Dneva mladinske glasbe — sobota in nedelja — sta dosegla izredno lep uspeh. Tako stoti koncert Trboveljskih slavčkov, ki se je vršil snovi v veliki unioński dvorani, kakor tudi današnji nastop 19 mladinskih pevskih zborov sta nadvse agovorno izpričala, kako ogromen napredek je v nekaj letih napravila gojitelj pesmi v naših solah, tako da v nekaterih primerih doseže že polno umetniško vrednost. Prireditelj se je vršila pod visokim pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja, ki ga je zastopal komandant 40. pešpolka polkovnik Živanović, med drugimi pa je obe-

ma koncertoma prisostvovala tudi množica zastopnikov naših kulturnih in posebej glasbenih korporacij in institucij ter zlasti veliko število glasbenih vzgojiteljev, kritikov in skladateljev.

Trboveljski slavčki,

katerih uspešno delo pod vodstvom dirigenta Avgusta Šuliga je dalo pobudo ne samo za intenzivnejšo gojitelj glasbe na naših solah, temveč je tudi zdrnilo celo novo slovensko in jugoslovensko mladinsko vokalno produkcijo, so s svojim snovnim sporedom podali nekakšno revijo sodobne slovenske in jugosloven-

ske mladinske glasbe. Zapeči so 17 kompozicij 17 avtorjev, Prelovca, Grgoševiča, Tajčevića, Matetiča-Ronjgova, Osterca, Pahorja, Kogojca, Milojčevića, Krstića, Poznjica, Mirka, Mokranjca, Preglja, Bravničarja, Premra, Adamčiča in Papandopula, tako da je koncert postal prav naravno sliko sodobne jugoslovanske mladinske pesmi. Mali pevci, ki so s svojim jubilejnim nastopom živo izpričali, njihov zbor kvaliteto vzdrževati rase, so zlasti mnogo navdušenja vzbudili z znamenitim istrskim »Narekovanem za očema«. ki ga je Ivan Matetič-Ronjgov zložil ob nedavni hrastniški rudniški katastrofi nalašč za slavčke in ki je po melodiji prav iz tistega zadnjega dna, odkoder tekstu, ki izraža krik otroka nad očeto-vim grobom.

Trboveljski slavčki znajo peti najbolj črno bolest in najbolj solčno radost prav iz tistega zadnjega dna, odkoder znajo zajemati samo otroci, ki jim je do deljenega na svetu mnogo trpljenja. Pretresljivo lep je solo male Koritnikove. Ljubljana je sprejela njihov jubilejni nastop z navdušenjem in priznanjem, ki ga ta naš edinstveni zbor in njihov nenadkritljivi dirigent tudi v polni meri zaslužijo.

Koncert mladinskih pevskih zborov, ki pomeni v našem kulturnem, glasbenem življenju resnično velik, izreden praznik, se je pričel z nastopom združenih zborov pod vodstvom dirigentov Šuliga. Tolikšno množico mladih pevcev pri nas še nismo videli na koncertnem odru: okrog 1200 solčarčkov in solčarice se je zbralo na podiju in še po balkonu na odru so se morali zvrstiti. In vsa ta množica otrok, ki se je zbrala na svoj veliki praznik iz vseh krajev Slovenije, iz mest, iz trgov in vasi, iz delavskih, kmetijskih in gospodarskih domov, se je v pesmi strnila v eno samo čisto, silno harmonijo. Zapeči so Grbovi »Greje in se smeje« in »Snežinke« ter Adamčičovo »Svato vsko«. Mogočen aplavz, ki so ga doživeli, ni poenolaj, dokler niso vseh treh ponovili. Bilo je v resnici veliko doživetje. Bil je to prvi veliki triumf, ki ga je slovenska mladinska vokalna glasba doživela po uspehih slavčkov. — Sledilo so nastopi 19 mladinskih zborov z vseh koncev in krajev Slovenije: št. Vida (voda Maks Juvan), Ljubljane (Glečaka osnovna, Albina Svetek), Jesenice (osnovna šola — Ljode Rabič), mladinski zbor Sokola — Lado Razinger), Medija Izlake (Drago Korosec), Dolnja Lendava (Mirko Ljubčić), Komenda (Anton Trobič), Gornja Lendava (Ana Zupan), Smartno ob Paki (Oskar Hudales), Planina pri Sevnici (France Grušen), Smartno pri Litiji (Maks Kovačič), Brežice (cerkveni zbor — Vlado Lemp), Novo mesto (meščanska — Karel Štrbenk), žice pri Konjicah (Emil Ulaga), Zetale (Božo Tomažič), Zagorje ob Savi (Ivan Kopriva), Rače pri Zid. mostu (Franjo Čuk), iz pri Ljubljani (Mara Petrovič), Litija (Maks Pirmik). Koncert je podal želo, bogato sliko glasbene kulture naše šolske mladine, ki je bila še toliko zanimljiva, ker so z malimi pevci in njihovimi pesmijo druga za drugo stopale pred nas podobe naše zemlje, sloveka in besede, kakor se javljajo od pokrajine do pokrajine, od narečja do narečja, od vasi do vasi, Dvorana je izvaljale po vrsti nagajala z navdušenim odobravanjem, ki se je stopnjevalo do viška pri nastopu novomeških Dolenjskih škrlančkov in malih pevcev s Planine pri Sevnici, ki so se — naj bo to mimogrede omenjeno — v svoji podjodnosti pripeljali v Ljubljano v dveh ugodnih avtobusih. Po kvaliteti je bil ta festival velik, najpogostejša priznanja vredno dejanje, enakega priznanja pa zasluži tudi sama tehnična stran prireditve.

Nikakor ni majhna reč, spraviti v Ljubljano nad 1000 malih pevcev z najbolj oddaljenih koncev banovine,

iz krajev, ki so nekateri oddaljeni od železnice in prometa po nekaj ur hoda. Uspeh prireditve pomeni torej velik uspeh dela naših učiteljev, ki jim moramo izreči prav toplo zahvalo.

Popoldne se je vršila posebna konferenca,

na kateri so vel vodje naših mladinskih zborov sklepali o načrtih za bodoče delo. Za julij se pripravila strokovni tečaj, katerega namen bo posodobitev glasbene izobrazbe naših solskih zborovodij. Prihodnje leto se bo po vsej priliki vršil velik skupni koncert pod milim nebom v Ljubljani in Mariboru, za katerega bodo vsi solski zbori naštevali isti program, po par letih skupnega smotrnega dela pa naj bi se vršila široko zasnovana tekma mladinskih zborov. V zvezi z našim napredkom solskega petja se pojavlja tudi potreba, da se v našem solstvu osnuje mesto posebnega nadzornika za petje, ki naj bi vodil in nadzoroval vse to delo, ki je enako velikega pomena za vzgojo mladine in za občo kulturno potrditjo naroda.

Jevtičev obisk v Parizu

Pariz, 3. junija. AA. Pod naslovom »Jugoslovanski zunanji minister Jevtič bo uradno sprejet v Parizu 11. in 12. junija« priobčuje današnji »Matin« na svoji prvi strani neke poedinosti o Jevtičevem bivanju v francoski prestolnici. Dne 11. junija bo priredil Barthou svečano kosilo v prostorih zunanega ministrstva v čast zunanega ministra Jevtiča, predsednik republike Albert Lebrun pa ga bo počastil z obedom v Elizejski palači 12. t. m.

List piše nato o Barthoujevem obisku v Bukarešti in v Beogradu in pravi, da so brez podlage vesti, po katerih naj bi se Barthou na poti v Beograd in Bukarešto ustavil na Dunaju ter nato nadaljeval pot v Moskvo. Barthou bo samo vrnil obisk jugoslovanskemu in rumunskemu znanjem ministru Jevtiču in Titulescu. Zasedaj ni govora o Barthoujevem obisku na Dunaju in v Moskvi, možno pa je, da bo Barthou v kratkem obiskal London, toda tudi ta obisk je za sedaj samo v načrtu.

Nesoglasja v vodstvu francoskih neosocialistov

Pariz, 2. junija. Č. Listi poročajo, da so nastala v vodstvu novoustanovljene neosocialistične stranke velika nesoglasja glede politične stranke. Vodja in ustanovitelj stranke narodni poslanec Renaudel je odstopil kot predsednik.

Postani in ostani član „Vodnikovih družbe“

»Po kaj si hodil naprej. Tukaj ostam in se pobratim s samim hudičem, pride.«

»Pamet, pamet, Raznožnik? Ali ne veš, lahko zmazneš?«

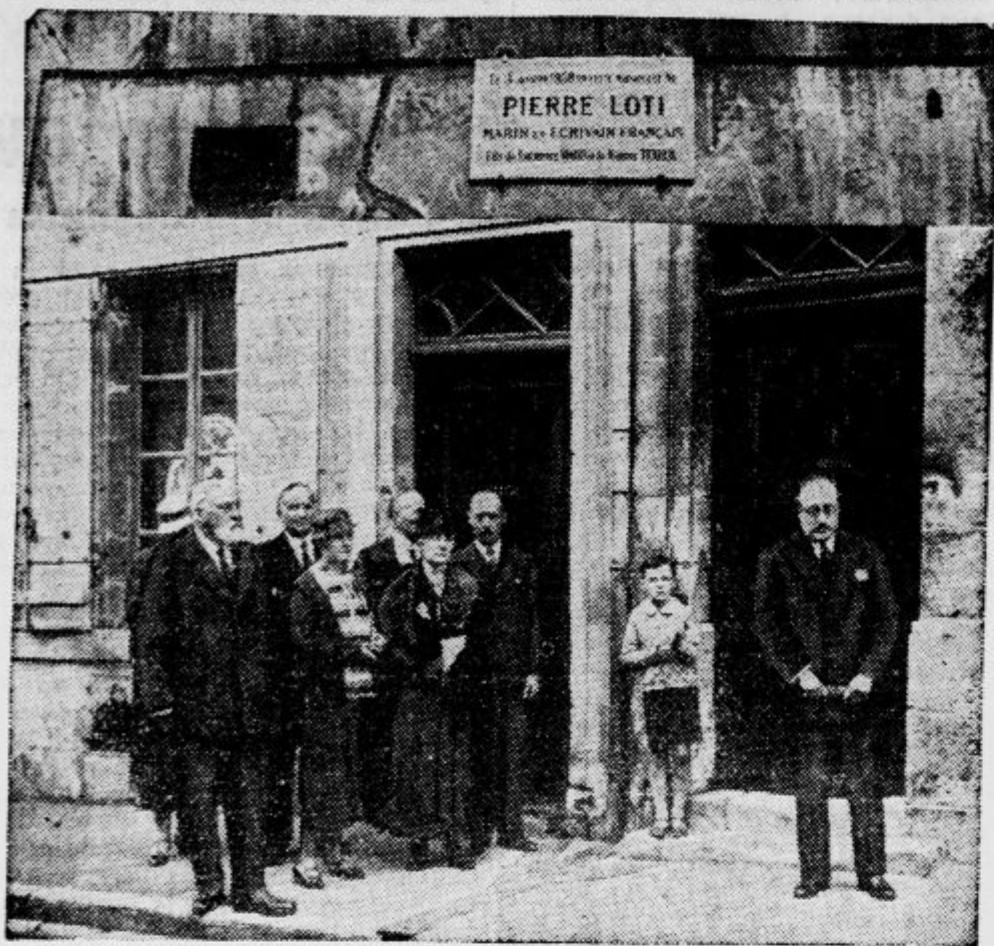
»Prava smola! Boljše danes kakor jutri. Čemu bi se pehal, ko itak vem, da moram poginiti.«

»Naprej, Raznožnik, sicer —«

»Kar pojdi, če te veseli! Tudi streljaško, če puško ti posodim. Na!«

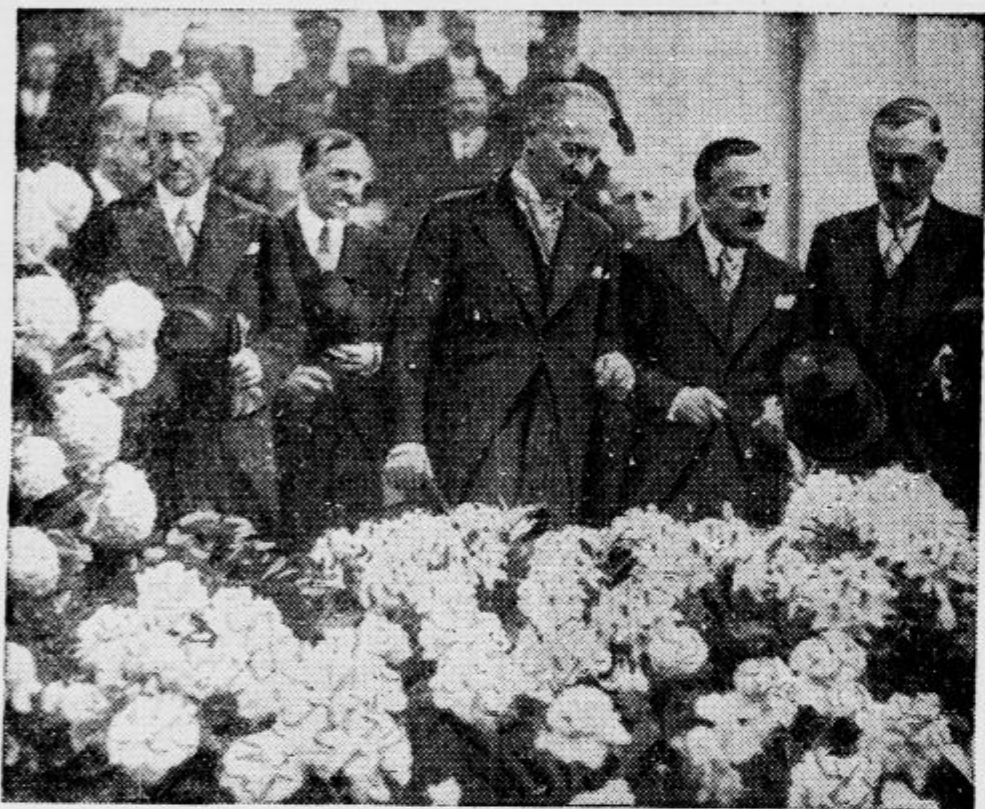
DOGODKI PO ŠIRNEM SVETU

Spominu romanopisca „Islandskega ribiča“



V Rochefortu na Francoskem so se dni odkrili spominsko ploščo na rojstni hiši Pierra Lotija, ki se je narodil l. 1850

Prezident med rožami



Prezident Francije g. Lebrun je te dni obiskal veliko razstavo francoskih gojiteljev rož

Kapurtalski maharadža



na francoski Rivieri

„Maligin“ na plitvini

Iz Moskve poročajo, da je ruski ledolomilec »Maligin« v bližini Arhangelska nasel na peščino. Dosegal so se izjalovili vsi poskusi, da bi ladjo spravili v globlje vodo.

Letalka gre v samostan

Znana rumunska letalka Smaranda Braescu je odšla v samostan. Smaranda Braescu je bila ena izmed redkih rumunskih sportnih letalk, ki so bile večje tudi spuščanja s padali. Pri nekem skakanju iz aeroplana v Ameriki je zastopala Rumunijo ter je dosegla tozadevni rekord za ženske, ker je skočila iz višine 7000 m. Prvič, da pojde Smaranda po posvečenju na Kitajsko v misijonarsko službo.

Potapljaška obleka za v stratosfero

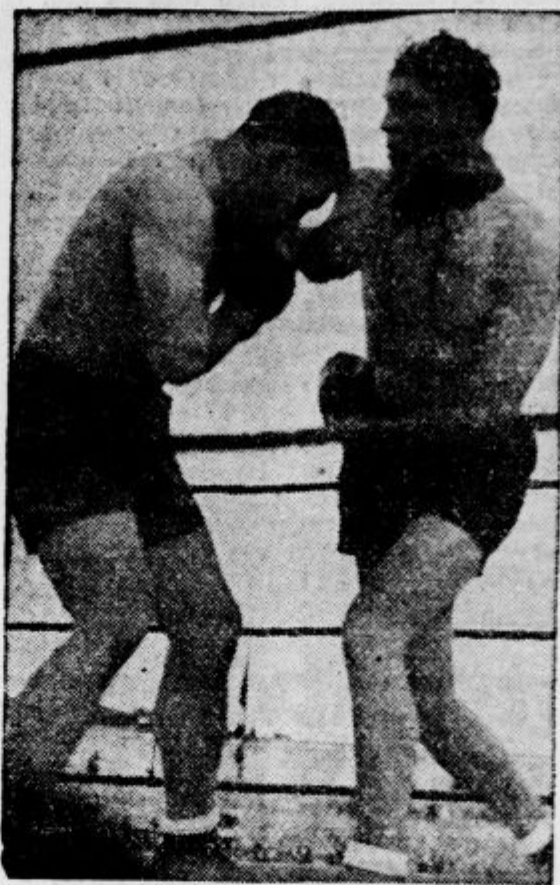
Ruski inženjer Čerbovski pravkar dovršuje potapljaško obleko za v stratosfero. V tej obleki se bodo stratosferni letalci lahko dvignili pod nebo v odprti gondoli.

Ponesrečeni dirkač



Angleški avtomobilski dirkač Kaye Don, znani rekorder, se je te dni hudo ponesrečil pri nekem dirkalnem poskusu, njegov mehanik Taylor pa se je ubil

Dva slavna boksarja



Schmelling in Paolino v spopadu, ki je ostal neodločen

Kip žene Marka Avrelija

Pri Literu v Campagni so odkrili po vesteh iz Napolija kip Faustine Minorjeve, žene rimskega cesarja Marka Avrelija. Kip je popolnoma dobro ohranjen.

Novo državljansko pravo za ameriško deco

Ameriški prezident Roosevelt je pravkar podpisal dekret, ki določa, da dobi ameriško državljanstvo vsak otrok, ki se je rodil v inozemstvu, če sta le njegov oče ali njegova mati ameriškega porekla. Na državljansko enega izmed zakonitih partnerjev, ki je oženjen ali omožen z ameriškim državljanom, se posihmal ne bodo več ozirali.

Iz akvaristove torbe

Raznosterost

Ze smo v pozni pomladi. V stoječih vodah plavajo na gladni srčasti listi lokvanjev, med njimi se pa blešče nežnobi cveti, ki se kopajo v sončni svetlobi. Okoli cveta lokvanjev švigajo pestrobavni metuljčki, na listih počivajo vitki kačji pastirji, notranjost cveta pa služi mnogim mičnim hroščem in vodnim žuželkam za zavetišče. Barje diha s polnimi pljuči, polno zdravja je, kar spoznamo na razkošju, v katerem se nam prikazuje. Poleg deviških lokvanjev se oodpirajo rumeni cveti njihovih bratcev pljučnikov, med mečastimi listi visokih perunik se pa porajajo njihovi svetlo rumeni nežni cvetovi. V vodah mrgoli življenje. V času smo torej, ko objame devica pomlad mladeniča, sina toplota, v času, ko se poda pomlad v naročje poletja, prepuščajoča mu, da dovrši započeto delo.

Ta mesec dospje zemlja na svoji poti po vsejmirju v ono točko, ko odseva sonce njeno severno polovico z obilico svetlobe, a dan narašča skoraj na 16 ur. Blizamo se svetemu Ivanu, ko bodo vzplamtele na vrhovih hribov in planin lepe Slovenije grmade, kakor nekdanj v starih časih, ko so turške gomile razsajale po naši rodni grudi in ko so se Slovenci s plameni na gorah obveščali o njihovem pridu. — V gozdovih in livadah bodo pa mične vile in razposajeni škrti rajali in se lovili v kresni noči, da bo skrivnostno zašumelo v temnem smrečju in prostranem bukovicu. Po grmovju in v lokah se bodo pa pržale majhne sem ter tja švigajoče lučice, nemirujoče kresnice, in povečale čar prve poletne noči.

V vodah bo pričaralo poletje nič koliko majhnih ribic, ki se bodo v tisočih jatih sončile t'k pod gladino. V vodah šele vidimo, kaj je življenje. Tam je pravcato mravljišče, neprenehajoče vrvenje. Tu zasledimo večji manjšega, močnejši slabjšega, spretnejši nerodnejši, v borbi za vsakdanji kruh, v borbi za obstanek. Najlepsi časi za akvarista se bližajo. V vodi stotečemu se približajo manjši krapovci, zlasti klenčiči, zelenke in pisanke, na dnu pa globokci pohre in podusti. Kmalu občutiš, kako te štipajo. Mirno stojš z mrežico med obelovalci, in če ti katerakoli ribica ugaja, jo takoj lahko vloviš.

V člankih ponedeljskega »Jutra« sem že čisto omenil mesta, kjer akvarist, seve z dovoljenjem zakupnika ali posestnika vode, lahko vlovijo to ali ono ribico. Zdi se mi, da so nekateri podatke v navedenih člankih prezrili, kajti zadnjič je prišel nekdo in mi povedal, da ne more vloviti pezdirkov. Pezdirk je tipična riba našega Barja in sploh voda, kjer so školjke. Skoro da izključeno je, da ne zajameš z drugimi ribami vred tudi kakšnega pezdirka. V najmanjših jarkih je, v jamicah, bajerjih, potokih, rekah in jezerih, tako da se mu le težko izogibaš. Sedaj je tudi zarod pezdirkov tik pod gladino. To so majhne 1—1½ cm dolge čokaste ribice, ki jih vidimo ne daleč od obale. Tudi večje pezdirke spoznamo lahko v sedanjem času, kajti drst se ni končala in samci so še več ali manj rdeči. Čim vidimo na dnu jarka majhne črne luknjice (to so dotečajke in izmetanke čisto popolnoma v blato zaritih školjk), prisrečemo lahko z mirno vestjo, da so pezdirkji v bližini.

Na koncu opozarjam akvariste na polja, ki je naš najlepši polj, če je dorasel. Imenujemo ga klobučkar, klobučnik, zlati polček (Limnaea auriculata). Vrh lupine, t. j. stožec, kjer se začne vzviati ali vijuge, je zelo kratek in zašiljen, potem se pa lupina naglo razširi, tako da je ustje razmeroma zelo veliko. Ko doraste, se ustavi rast lupine, ki je bila doslej okrogle oblike, njen podaljšek je sedaj raven in se v nadaljnjem razvoju zapogne navzgor. Lupina brez omenjenega podaljška je podobna čepici; s podaljškom, ki je povsem podoben obodu klobuka, pa klobučku. Lupina je rumenkasta, v soncu zlata, s temnimi marožicami na gornjem delu. Trup je gori siv, noga in široke na koncu zašiljene špalke so pa rumenobe. Jajčeca (zleže v valjasti obliki ter jih obeta na rastline ali jih pa priliplja na stekla. Če ga zajedavajo paraziti, zleže iz lupine in pogine. Ker je izredno lep in ker je oblika in barva lupin silno lepa, je za akvarij kakor ustvarjen. Zlasti ker ne uničuje rastlin. Najdemo ga navadno v bajerjih med rastlinami. O. S.

V kraški dolini Reki

Ni posebno velika in deroga in tudi izrednih tolmunov nima, kljub temu so jo krstili za Reko. Menda zato, ker pristni Kraševci poznajo le ogromno vodo, morje, in kak studenček. Potoki so pri njih redki, še redkeje pa reke.

Prirodno čudo! Sredi morja sivga skalovja, poraslega z brnjem in trnjem ta lepa zelena rodovitna dolina! Če se voziš od št. Petra proti Divači, jo z vlakom komaj opaziš, saj vprav nad to lepo dolino drvi vlak po večini skozi predore. Tako je, kakor da si ta dolina že nekoč ni upala pokazati svojih prirodnih lepôt, da ne bi tujci, ki bi jih privabili njeni čari, motili svetega miru, ki je nekoč kraljeval v tem kraškem paradizu.

V tej dolini najdeš vse, kar manjka drugje na Krasu. Ob Reki so zeleni travniki in njive, na prisojnih bregovih vinogradi, na zapadnih pobočjih pa lepi hrastovi in bukovci gozdovi. Povsod, kamor le pogledaš, pa sadovnjaki, taki, kakršnih ne najdeš menda nikjer drugod. Ta svet je prav tako kakor sosedna Vipava ustvarjena za vrtove. Kdor je videl dolino Reke v cvetju, jo ne bo nikoli pozabil. To niso cvetoča drevesa, to so sami ogromni šopki prehajajoči iz rumenkastega v belo, preko rdečkastega v rdečo. Ob vodi vidiš morje cvetja, na pobočjih, na travnikih, na njivah in v gozdovih pa cvetoče otoke sredi bujnega zelenja.

Mirno teče skozi ta paradiz Reka. V splošnem precej leno leze in liže ilovnate bregove. Ob njej sanjajo visoki vitki jagledi, nad vodno gladino so sklonjene stelletne starke vrbe, čijih trupla je že hudo razjedel neumorni zob časa. Dolge roke, ki jih stezajo starke nad vodo, pa na mnogih mestih tako zasenčijo, da je le posameznim sončnim žarkom dana prilika, da se nekoliko ohladi pri hladni posrestrimi. Kadar pa začuti Reka pod seboj kamenita, škrljasta tla, takrat nekoliko pospeši korak in tupatam celo malo zavalo in poskoči.

Na več mestih pa so Kraševci Reko nekoliko vpregli: »Kaj bi samo sanjari!« so si mislili možje in zgradili so jezove za milne. »Če si naša, pomagaj nam in olajšaj težko delo na Krasu!«

Kakih deset starih mlinov stoji ob Reki. Stari so, nihče ne pomni, kdaj so jih zgradili. V mlinih, ki so središče življenja doline Reke, gospodarijo stare kraške rodbine. Ze skozi stoletja meljejo pšenico, rž in koruzo, zrastle in dozorelo na sosednjih skromnih skalnatih kraških poljih. Od št. Petra in doli iz Istre nosijo v mlino na Reko, ki klopčajo noč in dan. (Danes manj kakor pred leti.)

Reka pa ima še neko posebnost, ki je nima nobena druga voda na naših slovenskih tleh. Pozimi in nekaj časa pomladi je vesela, čista je kakor kristalni planinski studenec. Toda kakor hitro prične v dolini cveteti, postaja Reka od dneva do dneva bolj žalostna, bolj kalna. Ko je sadje odcvetelo, takrat ne vidiš več dna v Reki. Zeleni tolmuni so se spremenili v velike mlake, obdane od gostega vejčja. — Vprav takrat, ko se prične Reka nalahno kaliti, je v tolmunih še zelena, na jezovih pa bobneča in peneca, takrat je Reka za ribiča najlepša sportna voda. V njej je poleg mren in klenov precej postrvi, ki dosežejo težino, v Jakdransko morje, prebiva tudi v Reki južna postrv. Po obliki je podobna naši potočniči, toda vse drugače je barvana. Rdečih pik nima, namesto črnih pik ima po hrbtu temne maroge. Dotim naša potočnica redko doseže 1 kg, so južne postrvi ujeti v Soči in Idrijci težke nad 10 kg. V Reki so bile najtežje po 5 kg. Čim večje in težje so ribe in čim lepša je voda in pokrajina, kjer ribariš, tem večji je užitek! Nu, in sedaj si predstavljajmo krasen aprilski ali majniški večer ob Reki: Voda je še dosti čista, tako da so tolmuni še zeleni, na vodni gladini opaziš ribo, tupatam pa se počene postrv za gostim rojem muh, ki se ziblje nad

vodo. Napeto pričakuješ trenutek borbe in neprestano mečeš z lahno pernico umetno muho, dokler ne izvabiš postrvi, da hlastne po goljufivi mušici. Kolesce zaškrfeta, vrvice se napne, pernica zakrvi in prične se za ribiča prijetna borba, ki traja ob Reki nenavadno precej dolgo, kajti reške postrvi so zelo odporne.

Še huja je borba, če pograbi kakšna prav velika postrv, ki jo pa prevariš le z majhno mrešo, kapeljnom ali pisančkom.

Vprav v tistih lepih aprilskih in majniških večerih, ko je vsa dolina v cvetju, ko je ozračje prenapojeno z vonjem cvetja, se že po solnčnem zahodu pričnejo oglašati slavci. Čim bolj se mrači, tem več je pevcev, ki izlivaajo sanjavo pesem v tih, dehteči kraški paradiz.

Kakor za ribiča, je bila dolina Reke pred vojno lepa za lovca. V stranskih dolnicah, prehajajočih v dolino Reke, so temne gošče, kjer je prebivala srnjad z izredno močnim rogovjem. Vsako jutro in vsak večer meseca junija so se pasli rdečerjavci srnjaki po zelenih travnikih, ob potoku Paduži in po pisanih senožitih v hribu Gradu. Našel pa si jih tudi po vinogradih in celo ob Reki.

Toda časi so se spremenili. Tisti, ki so najbolj hrepeli, da pridejo izpod tujega jarma, so prišli v še slabše razmere. Ob Reki je umolknila slovenska pesem, po večini so obmolknil tudi mlinci, ki so nekoč mlieli noč in dan našim dragim kremenitnim Kraševcem. Žalostno teče Reka, ki je zdaj prav tako prazna, kakor so prazni nekoč na divjadi bogati gozdovi na pobočjih reške doline. Le slavci še pejejo, toda tudi njihova pesem je za Kraševce žalostna. —s.

Da osvežite kri, pijte nekaj dni zapored zjutraj čašo naravne »Franz Josefove« grenčice. Od mnogih zdravnikov zapisana »Franz Josefova« voda uravnava delovanje črevesa, krepi želodec, izboljšuje kri, pomiri živce, povzroči, da se človek splošno dobro počuti in da ima jasno glavo. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Poslano

V ljubljanskem dnevniku »Jutro« z dne 3. junija 1934 je na strani 9 objavljeno »Poslano« glede neke izmuzeske trdke. — Setava tega članka ter opozorilo na inerat, ki ga je objavila naša trdka v ljubljanskem časopisu, jasno dokazuje, da je članek naperjen proti naši trdki.

Ker so vsa v članku navedena predbacivanja neresnična in neosnovana, bomo takoj vložili tožbo proti podpisnikom članka, to so gg. Ivan Nečajev, Ljubljana; Sadik Abil, Beograd; Nikola Meljutin, Ljubljana; Anto Grčić, Zagreb; Mušan Mutevelić, Ljubljana.

Ljubljana, dne 3. junija 1934.
H. G. Aidinyan, Trst,
trgovina s preprogam, ljubljanski velesejem, paviljon »F«.



Britvica „SOKO“

je poznana kot najboljša. Dobi se povsod

Samoprodaja:

STAVRA POPOVIĆ

Beograd, Rimska 8.

Pazite se ponaredb, ki so manjvredno blago.

»Razumi vendar, človek, da ni nobenega drugega izhoda.«

»Jaz ne razumem ničesar več, ti pa delaj, kar hočeš, ti, ki vse razumeš. Samo mene naj s pokojem.«

»Da bi ga zmaljal, napravim sam nekaj korakov dalje.«

»Nak, tako pa ne boš, dečko. Jaz sem starejši!«

»Ne kriči!«

»Kdo zlodej pa misliš, da naju posluša? Spredaj me naj!«

»Kar pridi!«

Raznožnik se zgane, se plazi in me kmalu zgrabi za plašč.

»Oj.«

Toliko, da še zapičim in se obdržim na strmini, tako me je zgrabil, ko je omahnil in se me v zadnjem trenutku oprjel, med tem ko njegov cepin že klopotaže drči navzdol.

»Neroda!«

Cetvorica spodaj se krepko priduša, Raznožnik sopiha, od nekoč je čuti govorjenje, čisto tuje glasove in tujo besedo, žarometi ližejo, da je vsa strmina mahoma osvetljena. Puške zalajajo, strojnice zaragljajo, iz hrušča se dvigajo v zrak raznobojne rakete, Raznožnik pa se na vsa usta hahlja kraj mene in buta

s čelom po zmrzlem snegu.

»Ali smo jih, kaj! Ha ha ha.«

Kima in trka in je ves krvav, le mojega plašča noče izpustiti. Svinčenke sikajo, se civile zajedajo v zmrzli sneg, se brenče odbijajo od skal in iščejo žrtev. Streljal bi, a ne vem kam, umaknil bi se, a se nimam kam, Raznožnik pa se bolj in bolj krčevito oprijemlje mojega plašča, dokler nenadoma ne odskoči in ne čutim več njegove teže na sebi.

Trenutek blaznega krika, silovit hrušč, noč svetla kakor dan, prav v oči se mi zapliči žarometov jezik. Miže se stisnem na led, roke mi že premirajo, a v trenutku — kakor da me je nekoč krepko prijel. »Hitro, hitro za menoj!«

Glas je znan. Napol blazen se zbegano ozrem. Moj Bog, to je Janiček! Dirjam, čudovito varno skačem za njim, a kroggle, kakor da jih jeklena stena odbija od naju.

Ali niso pravili, da je pobegnil? se mi medlo svetlika v mislih, ne da bi iskal odgovora.

»Pazi!« spet slišim in sem že v ledeni globeli. Dno je polno snežene prhljice in sem padel malone čisto na mehko. Le nekaj prask sem odnesel in v gležnju me boli noga. Morda je izpahnjena, mogoče

malo nalomljena, življenje sem si le otel.

Prav za prav ga mi je otel Janiček.

»Slišiš, Janiček?«

Nobenega odgovora, nobenega glasu. Hrup pojenjava. Strojnice se oglašajo le še v presledkih. Uro, dve in krvavi zalet se umiri. Le kje je Janiček?

Spominjam se, kako sva se pred več kot letom dni menila, ko sva se seznanila. Z vsa resnostjo mi je zatrjeval, da o prvi priliki pobegne. Potem pa v legio in v boj za slovansko svobodo! — Z vrtilm Čehom sva venomer tičala skupaj, dokler naju niso razpodeli. Še zadnji večer pred razstankom mi je slovesno obljubil, da pojde.

Ali se mu ni posrečilo? In le odkod se je tako nenadoma vzel?

Kolikor morem, se gibljam, da ne bi zmrznul. Bolečina v gležnju narašča. Da bi se vsaj že zdnilo. Tudi v jutrnjem svitu ne morem nikjer zagledati Janička.

Samo cepin leži kraj mene. Z naporom si začnem sekati stopnice v ledeno steno. Čez poldne mora že biti, preden se mi posreči priti do vrha. V dolini je megla še gosta, tu pa sama jasnina. Komaj nekaj korakov je do naših žitnih ovir. Previdno se splazim tja in pokličem stražo.

»Ali si res ti, Posavec?«

»Pokaži mi, kje pridem skozi!«

Komaj sto korakov navzdol, pa sem med domačimi.

»Vsi smo mislili, da si tudi ti padel«, mi povedo na obvezovališču.

»Ali še ni bilo nikogar nazaj?«

»Je vse mrtvo. V prepad so strmoglavili. Nato se je vnela vihra, cel sodni dan. Čez petdeset ranjenih ima naša kompanija.«

»Ali je kdo kaj videl Janička?«

Kdo je to? Nihče ga ne pozna, nihče nič ne ve o njem. Čudno.

»V gležnji imaš nalomljeno kost. Nekaj mesecev boš na varnem«, mi z neprikrito zavistjo pripoveduje mlad medicinec. Dva moža me naložita na nosilnice in tako jo romamo v dolino. —

V bolnici, nastanjeni v barakah, mi je Janiček dan za dnem pred očmi. Še v sanjah ga vidim, ko pa se mu hočem zahvaliti za rešitev, se prijazno nasmehne, češ:

»Ne govori o tem! Vsi hkratu ne smemo iti.«

Ko se zdramim, mi še zveni njegov zagonetni odgovor v duši. Kaj neki hoče s tem?

Čez nekaj dni vstopi v sobo debelušen narednik in zapiti obraz se mu sveti kakor bakrena buča.

»Habt acht!«

Zdaj se primaje starikav major in za njim še skoraj mlečnozob častnik. Major začne po nemško čitati povelje, da je po zapovedi in odredbi vrhovnega vojnega poveljstva sporočiti vsem vojnimi enotam itd., da je pravici zadoščeno in je čast staroslavne Avstrije oprana. Po dolgem govorjenju pridejo na vrsto imena čeških legionarjev, ki so padli v ujetništvu in so bili po prekem sodu ta in ta dan obsojeni na smrt. Obsodba je bila takoj izvršena... Tisto noč, ko sem jaz trepetal v ledeni globeli, jim je vrv ukinila življenje.

Poslušam imena in ta trenutek me zaboli kakor suneč v srce:

»Janiček Jindřich.«

V muki smrtnega boja je šnil k meni in me otel, ko pa sem ga jaz hvaležno klical, je že na njegovem ovenelem telesu visela trojezična tablica:

— Verräter —
— Tradittore —
— Izdajalec —

O Bog! Jaz pa bi šel in odpoljubil solzo, poslednjo solzo z njegovih mrtvih oči. Shranim jo v srce, da bo kakor čudovit dragulj svetlika meni in mojim vse veke — — —

Sportna nedelja

Sijajna zmaga Jugoslavije nad Brazilijo

Z veliko goldiferenco je naša reprezentanca odpravila brazilskega konkurenta za svetovno prvenstvo — Kraina igra jugoslovenskih nogometašev

Beograd, 3. junija. Jugoslovenska državna reprezentanca je danes izvajala veliko zmago, ki bo močno odjeknila po vsem zunanjem svetu. Njen nasprotnik je bila državna reprezentanca Brazilije, ki je v prvem kolu sodelovala v svetovnem prvenstvu. Res je, da je bila Brazilija od španske reprezentance poražena s 3:1, toda današnja grandiozna zmaga jugoslovenske reprezentance dokazuje, da bi moglo naše moštvo z vso pravico sodelovati v svetovnem prvenstvu v Italiji. Gotovo je, da je bila srečna misel, da je naš nogometni savez povabil brazilsko reprezentanco v Beograd ter da je dal našim nogometnim zastopnikom priliko, da pokažejo zunanjemu svetu, da so boljši kot marsikateri drugi igrači, ki so sodelovali na svetovnem prvenstvu.

Jugoslavija : Brazilija 8 : 4 (2 : 2)

Razumljivo je, da je za današnje tekmo vladalo neobičajno zanimanje. Vsa mesta na igrišču BSK so bila razprodana. Pomavalci razmer cenijo številne gledalce na 13 do 14 tisoč. Na drugih na igrišču so se pomosno vile naše in brazilске državne zastave. Obe reprezentanci, ki sta si izmenjali darove, sta bili sprejeti s velikim aplavzom. Moštvi sta nastopili v naslednjih postavah:

Jugoslavija: Čulić — Belošević, Matošić — Arsenijević, Stević (Gayer), Lechner — Medarić, Tirančić, Marjanović, Moša, Tomašević (Petrak), Glišović. Brazilija: Pedrosa — Masi, Luigi Luš — Ariel, Marcin, Canall — Luisinho, Valdemaras (Erneć), Selic, Leonidas (Erneć), Bartoso.

Brazilci so zelo dobri tehničarji, zlasti oba črna, fizično so pa precej slabši. Igrali so zelo postrastvalno ter so se odlikovali z lepimi kombinacijami in krasnim dodajanjem. Zelo dobra je bila tudi njihova igra z glavom.

Naši igrači so bili v prvem polčasu, čeprav je bil rezultat neodločen 2:2, zelo slabi. Zlasti je treba to poudariti o Steviću, ki je bil naravnost nemogoč. Tudi Tomašević je bil slab. V drugem polčasu je savezni kapetan postavil Petraka v levo zvezo, Gayerja pa namesto srednje krilca. Ta izprememba je napravila naravnost čudeže. Še nikoli niso videli v Beogradu igrali našo državno reprezentanco tako dobro, kakor danes v drugem polčasu. Treba je pohvaliti vse igrače. Vratar Čulić je branil, kar je bilo sploh mogoče.

Napad je bil prodoren, v kombinacijskem oziru izvrsten in močan. Mali Lechner iz Osijeka je na terenu naravnost zadivil s svojo igro. Duša moštva pa je bil Zagrebčan Gayer. Tudi branilca sta bila odlična. Štirje goli, ki so jih zabili Brazilci, med njimi eno enajstmetrovko, so bili neubranljivi.

V začetku je bila igra dokaj nezanimiva. V 8. min. strelja brazilsko krilo na gol, Čulić zapusti mrežo, ujame sicer žogo, ki mu pade iz rok in črni napadalec doseže naskok za svoje moštvo. Sledijo napadi naše reprezentance. Zaradi handsa prosti strel proti Braziliji, s katerim Moša postavi na 1:1. V 15. min. zopet prosti strel proti Braziliji zaradi handsa, ki pa ostane neizkoriščen. V 27. min. izkoristi Glišović ugodno situacijo ter doseže vodstvo za Jugoslavijo 2 : 1. Po kornerju v 30. min. proti nam, ki ga naši igrači odbijejo. V 35. min. je zopet črnc, ki izenači na 2 : 2.

V drugem polčasu dosežejo Brazilci v 3. min. zopet vodstvo. V 5. min. strelja Moša prosti strel zaradi handsa z daljave 25 metrov preko naših igralcev in preko brazilске obrambe. Izenačenje 3:3 je zopet tu. V 8. min. pa je zopet Moša, ki postavi na 4 : 3. Sedem min. kasneje zviša Glišović na 5:3. V 25. min. korner, kmalu nato so naši že postavili na 6:3. V 34. min. je zopet Moša, ki zviša na 7:3. V 40. min. gneča pred našim golom. Sodnik diktira zaradi handsa enajstmetrovko, ki jo Brazilci zabijejo ter dosežejo stanje 7:4 v našo korist. V predzadnji, t. j. 44. min. je zopet Moša, ki postavi končni rezultat 8 : 4 v našo korist.

Občinstvo je bilo po tekmi tako navdušeno, da je odneslo naše igrače na ramenih z igrišča.

Sodil je zelo dobro bolgarski sodnik Došev.

Po stanju 4 : 1 za 2. se zdi, da je bitka odločena. Vendar se samo zdi. Do 10. min. sledijo nepretrgni belo-zeleni napadi, pred mariborskim golom se ustvarja neverjetne šanse, toda v napadu Ilijie ni nobenega strelca! V 13. min. bje Jug lepo kot in Doberlet potisne s črte v gol, s tem je stanje popravljeno na 4 : 2 za 2.

Igra je čedalje bolj ostra, vsak čas nekdo obleži. V 15. min. mora Luce z igrišča, in ko se po treh minutah vrne, da sodnik — po novem pravilu — prost strel, ker se sme igralec vrniti šele, ko je žoga izven igre. V 22. min. lep kombinatoren napad Ilijie, tako da je Železničarjev naskok zmanjšan na 4 : 3.

Železničar drži še vedno odprto igro, sportno sicer zelo pravilno, taktično pa izredno slabo. Moštvi sta, zdi se, dali že vse iz sebe, igra se raztrga in tempo poneha. Vendar je I. v splošnem premočnej v polju, dasi prihajajo tudi Mariborčani boli s kombinacijami pred Ilijijanski gol. V 32. min. strelja Pfeifer zelo lepo kot, pred železničarskim golom nastane napeta situacija, Frančes tole ven, a žoga se odbije od Doberleta v mrežo.

Igra je izenačena 4 : 4! Preostanek igre mine v dramatični borbi za zmago, več je nevarnosti pred mariborskim golom kot pred Ilijijanskim. Ostalo je pri neodločenem rezultatu.

In ta rezultat ustreza poteku igre. Ilijijani so sicer z ostrišim startom in z neugnanjo živostjo držali dober del igre v nasprotnikovi polovici, njihov napad pa ni bil kos nalogam pred golom. Imeli so tudi izredno šibke trenutke v obrambi, ki je kombinatono boljše podkovnanemu nasprotniku dovolila velik naskok. V danih prilikah je bil potek igre v prvi vrsti prvenstven.

V belo-zelenem moštvo je bil napad povsem raztrgan, najboljši mož v kvintetu je bil Jug, čigar debut v moštvo se je obnesel, zadovoljil je kot vodja napada Svetic z dobrim razdeljevanjem žog. Srednja vrsta je bila uspešna na krajeh, v sredi ni bilo vse v redu, obramba pa je funkcionirala, dokler se ni znašla pred nasprotnikovimi kombinacijami. Pred temi je mnogokrat kapitulirala. Zivanović pa gotovo ni vratar posebnega formata.

Mariborčani so se borili krepko in živlavo do zadnje minute, taktično so napravili pogreško, da niso v trenutku, ko so imeli zmago, zaprli igro in držali rezultat. Moštvo je brez velikih razlik v posameznih formacijah, premišljeno kombinirano, nima pravega starta, poedinci so zelo počasni. To jih je ubilo: svoje igre niso mogli protivniku nariniti, njegovi hitrosti in njegovemu startu pa niso bili kos.

Sodil je g. Rosenfeld prav dobro.

Ostale nogometne tekme

Celje: Atletiki : Laško 3 : 0. Prvenstvena tekma, ki jo je Laško izgubilo par forfait, ker ni nastopilo.

Maribor: Maribor : Olimp 3 : 0 (1 : 0). Prijateljska tekma. Maribor ni nastopil kompletno. Domačini so bili tehnično boljši, njihovim napadalcem pa je manjkala odločnost pred golom. Celjani so se borili zelo postrastvalno.

Zagreb: Gradjanski : Jugoslavija 0 : 0. Z ozirom na zadnji uspeh Jugoslavije v Ljubljani, je vladalo za to tekmo precejšnje zanimanje. Igra je bila v prvem polčasu odprta, v drugem polčasu pa je bila Jugoslavija v premoči. Ako Jugoslavija ne bi imela precejšnje smole, bi bila zmagala. — Prvenstvo Zagreba: Viktorija : Slavija 4 : 1, Železničar : Derby 6 : 1, Grafičar : Jugoslavija 4 : 2, Sparta : Uškok 2 : 1, Hajduk : Ferraria 2 : 1, Zrinjski : Ilirija 2 : 1.

Otvoritvene kolesarske dirke 2SK Hermesa. Včeraj so se vršile na dirkališču Hermesa, ki ga ta agilni klub sedaj popravlja, zanimive kolesarske dirke, ki so prinesle prav lepe rezultate. Zaradi pomanjkanja prostora bomo o teh dirkah, ki dokazujejo, da Hermes z vso vneemo deluje za napredek našega kolesarskega sporta, poročali prihodnjič.

ASK Primorje (nogometna sekcija). Vsi v nedeljskem »Jutru« nominirani igralci morajo priti točno na sestanek danes ob 20. pri Levu.

Gradčani so se revanžirali

V soboto in nedeljo so naši in graški lahkoatletski merili svoje moči — Gradčani so zmagali z 69 : 72

Gradec, 3. junija. V soboto in nedeljo so se vršili lahkoatletski dvomatch med ljubljansko in graško reprezentanco, ki ga je graška reprezentanca z razliko treh točk odločila v svojo korist. Ljubljanski lahkoatletci so po težavni avtomobilski vožnji prispeli šele v soboto popoldne v Gradec ter so morali takoj nastopiti.

Rezultati prvega dne so bili:

200 m: 1. Gutmayr (G) 28.2, 2. Kovačič (L) za širino roke, 3. Drechsler (G) 3 m zadaj, 4. Cerar (L).

Met kroglice: 1. Schwarz (G) 13.99.5, 2. Kampusch (G) 13.72, 3. Stepišnik (L) 12.92, 4. Jeglič (L) 12.91.

800 m: 1. Pugi (G) 2:04, 2. Friebe (G) 2:03, 3. Gaberšek (L) 2:03.4, 4. Ozarda (L).

Skok v daljavo: 1. Martini (L) 6.59.5, 2. Oberbauer (G) 6.39, 3. Korč (L) 6.29.5, 4. Heiferlich (G) 6.19.

Met kopja: 1. Schwarz (G) 51.42, 2. Alpassy (G) 50.92, 3. Brumett (L) 50.21, 4. Švigelj (L) 44.70.

5000 m: 1. Krevs (L) 15:51.2, 2. Bručan (L) 16:18.2, 3. Menner (G) 16:53, 4. Harfer (G).

Met kladi: 1. Stepišnik (L) 40.86, 2. Zupan (L) 40.66, 3. Alpassy (G) 36.61, 4. Schwarz (G).

Stafeta 4 krat 100 m: 1. Ljubljana (Su-

šterič, Kovačič, Zorja, Cerar) 46. Stafeta Gradca, ki je prispela v času 45.1 kot prva, je bila zaradi prestopa diskvalificirana.

Danes v nedeljo je podnačelnik občine pozdravil v lepem govoru ljubljanske lahkoatlete, nakar se mu je v imenu ljubljancev zahvalil g. Savo Santic. Rezultati so bili:

100 m: 1. Kovačič (L) 11.2, 2. Plattner (G) 2 m zadaj, 3. Gutmayr (G) za širino prs, 4. Cerar (L) 3 m zadaj.

1500 m: 1. Pugi (G) 4:06, 2. Krevs (L) 4:12.8, 3. Messner (G).

Skok v višino: 1. Martini (L) 1.75, 2. Alpassy (G) 1.70, 3. Žgur (L) 1.70, 4. Umfaher (G) 1.65.

400 m: 1. Drechsler (G) 52.5, 2. Zorja (L) 53.4, 3. Ortner (G) 54, 4. Gaberšek (L).

Skok ob palici: 1. Schöber (G) 3.40, 2. Gašperšič (L) 3.20, 3. Sket (L) 3.20, 4. Holder (G) 2.80.

Met diska: 1. Jeglič (L) 38.75, 3. Kampusch (G) 38.48, 3. Tammner (G) 37.58, 4. Slamič (L) 36.78.

10.000 m: 1. Bručan (L) 35:17.5, 2. Roveda (G) 35:56, 3. Starmann (G) 36:02.

Stafeta 4x800 m: 1. Gradec (Fritsch, Kornberger, Friebe, Pugi) 8:26.2, 2. Ljubljana (Goršek, Zorja, Ozarda, Krevs) 8:27.9. Novi jugoslovenski rekord.

Spor z Madžarsko

O madžarski pritožbi proti Jugoslaviji bo razpravljal svet Društva narodov na svoji današnji seji

Zeneva, 3. junija. d. V razpravi o madžarski obtožbi pred svetom Društva narodov ni nobenih izprememb. Madžarska delegacija v Zenevi čaka še vedno na odgovor iz Budimpešte, ali naj obtožbo umakne, da bi se pričeli direktni razgovori med jugoslovensko in madžarsko vlado, ali pa vztraja na zahtevi, naj o njej javno razpravlja svet Društva narodov.

V krogih tajništva Društva narodov so še vedno mnenja, da je Madžarska napravila korak, ki nikakor ni v skladu z običaji kurtoazije v mednarodnih odnosih. Njeno sklicevanje na čl. 11. pakta Društva narodov se oddaljuje od dejanskega položaja na jugoslovensko-madžarski meji, zaradi česar jo večina obsoja, ker je prekinila direktno razgovore ter se obrnila na Društvo narodov. Zdi se, da je tudi Tibor Eckhardt, ki ga v ostalem smatajo za resnega politika, spoznal, kako je v Zenevi nesimpatično poizkus Kanyje, da bi oživil revizionistično akcijo. Zato je tudi predlagal na zahtevo g. Jevtiča, naj se madžarska obtožba umakne ter nadaljujejo direktni razgovori med obema vlada. Glede na kolebanje v Budimpešti pa so ženevski politični krogi mnenja, da Kanya ne želi nadaljevati neodvisno od Društva narodov razgovorov z jugoslovensko vlado. Kakor

sodijo, želi Kanya, da bi se razgovori med Beogradom in Budimpešto nadaljevali pod kontrolo Društva narodov, z namenom, da bi se mogli na ata način s čim večjo publiciteto čim bolj izkoristiti v revizionistične namene.

Zeneva, 3. junija. d. Po najnovejših informacijah bo madžarsko-jugoslovenski spor prišel v razpravo sveta Društva narodov na njegovi jutrišnji glavni seji. Domnevajo, da bo zadeva rešena pred svetom brez nadaljnega postopanja.

Zeneva, 3. junija. č. Na tajni seji sveta Društva narodov, ki se bo sestal jutri ob 11. dopoldne, bo prečital jugoslovenski delegat Konstantin Fotič odgovor jugoslovenske vlade v vprašanju demarše madžarske vlade pri svetu Društva narodov. Kolikor se je moglo zvedeti, svet Društva narodov ne bo napravil v tem pogledu nobenih sklepov, kakor je bilo prvotno namenavano, temveč bo izjavil, da v tej zadevi ni več interesan, ker je prepričan, da se bo obravnavala direktno med jugoslovensko in madžarsko vlado. Madžarskemu manevru, na katerega je prišel odgovor jugoslovenske vlade več ali manj formalnega značaja, zaradi tega ni treba več pripisovati važnosti, ker se bo to vprašanje rešilo izven sveta Društva narodov.

Ogromen poset ljubljanskega velesejma

Tako živahno in razgibano, kakor je bilo to nedeljo na velesejmu, menda že leta ni bilo. Ves dan se je trlo ljudi, na sejmšču je vršilo, kakor v panju. V dokaz in ilustracijo tega naj navedemo, da je statistični urad velesejmske uprave pustil kontrolirati v posameznih paviljonih po treh uslužbenih, ki so v paviljonu E, kjer je razstavljen po pohištvu, preproge in razne mizarske potrebščine, nasteli v teku 30 minut 2478 obiskovalcev. Ta številka dovolj zgornjo prico o včerajšnjem navalu na velesejem. Sprico tega je razumljivo, da je bila živahna tudi kupčija. Zlasti so se ljudje zanimali za pohištvo, tekstilne predmete in izdelke živilske industrije ter razne druge tehnične novosti, nadalje za radijske aparate in gospodinjske predmete. Obilo zanimanja je kazalo občinstvo tudi za številne nove izume, ki so letos razstavljeni na velesejmu in za specialne razstave letošnjega velesejma, za kartografsko in reklam-

no razstavo, za razstavo »Žena v poklicu«, rusko razstavo in razstavo »Zivalce«. Te razstave nudijo toliko zanimivega, da bi človek ure in ure postal pred posameznimi razstavnimi predmeti. Pri gneči, kakršna je včeraj vladala v paviljonih seveda mnogim ni bilo mogoče, da bi si vse ogledali, zato je priporočati onim, ki si hočejo vse dobro ogledati, da posejijo velesejem med tednom. Ogromen poset, ki je bil včeraj zabeležen, je brez dvoma pokazal, da bo tudi letošnji velesejem sijajno uspel.

Danes med 6. in 7. uro bo na sejmju zopet radio-reportaža v posameznih paviljonih in če se bo stvar tako posrečila kakor prvi dan, bodo na razporedu tudi oddaje in razgovori v posameznih paviljonih med razstavljalci in publiko. Oddajalo se bo na kratko valovno in normalno valovno dolžino. Uprava velesejma opozarja občinstvo, da imajo otroci do 8. leta v spremstvu staršev prost vstop.

Sklicanje Narodne skupščine

Beograd, 3. junija. p. Predsednik Narodne skupščine dr. Kosta Kumanudji je sklical plenarno sejo Narodne skupščine za 8. t. m. ob 11. dopoldne s dnevnim redom: Določitev dnevnega reda.

Stavkarski pokret v Ameriki

Newyork, 3. junija wk. Stavkovni položaj se je v toliko izboljšal, da se je mogla v Toledu preprečiti splošna stavka, ko so zagotovili delavcem električnih tovarn, da se znizanje plač za 20 odstotkov ne bo izvedlo. Glede stavke v kovinski in bombni industriji se nadaljujejo pogajanja. Dosedanja glasovanja glede stavke tekstilnih delavcev so v nekaterih okrajih prinesla večino zanj. Podjetniki namenjajo takoj zapreti tekstilne tvornice, ako bi bila stavka neizogibna.

Bolivijski poraz

Pariz, 3. junija AA. Potrjujejo se prejšnje vesti iz Asunciona, da je tretja bolivijska divizija popolnoma razbita. Bolivijski se umikajo v hudem neredu. Za seboj puščajo mrtve in ranjene in ogromno količino vojnega materiala.

Na križišču centrama Ljubljane oddano za 1. avgust v 1. nadstropju

Komfortno stanovanje

bstoječe: iz 5 velikih sob in dveh kabinetov, primerno tudi za poslovne lokale za:

zdravnike
zobozdravnike
zavarovalnice
odvetnike
agenture
modne salone. 4740

Vprašati v oglasnem oddelku »Jutrac«.

Nova zaupnica francoski vladi

Pariz, 3. junija. AA. V zvezi s izjavo predsednika vlade Doumergueja v zbornici, da lahko izreče odločilno besedo o državni reformah samo vsa država, so se pojavila razna tolmačenja. Eni trdijo, da je Doumergue hotel s tem reči, da bo poslušala zbornica razpuščena in da bi se udeležila vršiti nove volitve, drugi pa tolmačijo njegove besede tako, da je misliti s tem bivše bojovnike, ki namenjajo, kakor znano, v začetku julija postaviti vladi ultimatum.

Pariz, 3. junija. AA. Poslanska zbornica je sprejela zaupnico vladi s 420 glasovi proti 125. S tem glasovanjem je zbornica potrdila disciplinske ukrepe vlade nasproti upravnemu uradništvu, ki so je udeležilo manifestacij 12. februarja in 10. aprila. Ad: Fotres

Objave

Ne pozabimo, da je jutri, v torek zvečer ob 20. uri, v dramskem gledališču prva letonja produkcija operne šole državnega konservatorija. Spored interesantnih, zacetkov točno ob 20. uri. 1. Leoncavallo: Prolog iz opere »Glumac«. Poje Švigelj Cveto. 2. Rimski-Korzakov: Mozart in Salieri. Opera v enem dejanju. Osebe: Mozart: Drmot Anton, Salieri: Petrovčič Tone. 3. Verdi: I. in II. slika: iz opere »Aida«. Osebe: Aida: Korenčan Stefka, Amneris: Strukej-Verbič Milena, Radames: Burger Drago, Ramfis: Petrovčič Tone. Zbor in balet: gojenci konservatorija. 4. Bizet: »Carmen«, scena Micaele iz III. dejanja. Poje Fratrik Stefanija. 5. Verdi: IV. dejanje opere »Traviata«. Osebe: Traviata: Igljč Jelka, Alfred: Drmot Anton, zdravnik: Pianek Zoran, hišna: Rudolf Vida. 6. Gounod: »Faust«, I. slika, osebe: Faust: Burger Drago, Mefisto: Petrovčič Tone. Na klavirju spremljata posamezne nastope kapelnika Neffat Anton in dr. Švara Danilo. Cene znižane operne, prodaja pri dnevnih blagajni v operi.

Češkoslovaška in Italija

finalista v svetovnem prvenstvu

Pri včerajšnjih tekmah sta izpadli Avstrija in Nemčija — Finale se bo odigralo prihodnjo nedeljo

Včeraj sta se v Milanu in v Rimu odigrale finalne tekmi za svetovno prvenstvo, in sicer med Italijo in Avstrijo ter med Češkoslovaško in Nemčijo. Zelo negotov je bil izid prve tekme, dočim se je v drugi tekmi Češkoslovaška smatrala za favorita. V naslednjem poročili o tekmah:

Italija : Avstrija 1 : 0 (1 : 0)

Milan, 3. junija. Današnja finalna tekma med Italijo in Avstrijo se je odigrala ob močnem deževju. Igrišče je bilo zelo slabo ter so ga morali nasuti z žaganjem, tako da je bilo vsaj nekoliko uporabljivo.

Ob močnem deževju je otvoril tekmo švedski sodnik Eklun pred 35.000 gledalci. Ze ob pričetku se je videlo, da Avstriji najbrže ne bodo dosegli forme, ki so jo pokazali v četrti v tekmi proti Madžarski. Namesto Horvatha, ki je bil pri zadnji tekmi ranjen, je nastopil v napadu Schall, ki pa je bil zelo slab ter je spravil avstrijski napad iz koncepta.

Edini gol tekme je dosegel v 18. min. Meazza. Avstrijski napad je igral zelo raztrgano. Boljša je bila krilska vrsta in obramba. Odlikoval se je zopet vratar Avstrije Platzler, ki je držal neverjetne žoge. Zlasti v drugi polovici je imel mnogo prilike, da je pokazal svoje sposobnosti. Proti koncu tekme so Avstriji igrali nekoliko boljše, kar pa ni zadostalo niti za izenačenje. Čeprav so Italijani dosegli zmago s

Češkoslovaška : Nemčija

3 : 1 (1 : 0)

Rim, 3. junija. V stadionu Partito Fascista Nazionale se je danes odigrala druga finalna tekma med Češkoslovaško in Nemčijo, ki jo je pred samo 15.000 gledalci vodil italijanski sodnik Barlassina.

Češkoslovaška se mora zahvaliti za svojo zmago edinole vratarju Planicki, ki je delal naravnost čudeže ter držal strele iz daljave 2 do 5 m. Nemci so forsirali W sistem, kar se pa je sprico izvrstne krilske vrste Češkoslovakov izkazalo za taktično napačno.

V 20. min. je Nejedlý dosegel vodstvo za Češkoslovakve. V drugi polovici je bila Češkoslovaška v premoči, vendar pa so Nemci baš v tem delu igre dosegli v 18. min. po napadcu Noacku od Hamburger Sportvereina, ki so ga postavili danes prvič v moštvo, izenačenje. Češkoslovakvi so v 28. in 35. min. dosegli še dva gola. Zabil jih je zopet Nejedlý.

Finale

Češkoslovaška : Italija

Finalna tekma za svetovno prvenstvo, ki nam bo po raznih peripetijah prinesla novega svetovnega prvaka, se bo odigrala v nedeljo 10. junija v Rimu med Češkoslovaško in italijansko reprezentanco.

Ilirija : Železničar remis

Včerajsnja tekma še ni prinesla končnoveljavne odločitve v podsaveznom prvenstvu

Z včerašnjo tekmo se je podsavezno prvenstvo približalo zaključku. Borba je bila važna. Tega sta se zavedali obe moštvi, zato je bila vsebina tekme nenavadno temperamentalna. Po položaju v podsaveznom prvenstvu se je tej borbi pripisoval odločilen pomen, vsaj v toliko, ker bi bila zmaga enega ali drugega moštva utegnila popolnoma razbiti vrh tablice. Z gotovo rezervjo: zmaga Železničarja bi bila morala biti prepričevalna in izdatna, pa ga Ilirija ne bi bila mogla več doseči. Nasprotno bi si bila Ilirija vsaj s pičlo zmago dokaj utrdila pot za končni skok na prvo mesto. Neodločen rezultat je negotovost glede prvega mesta podaljšal vsaj še za teden dni. Iliriji sta potrebni samo še dve točki za prvo mesto, s pogojem, da si ne poslabša količnika.

V preostalih dveh tekmah si bodo belo-zeleni nemara priborili vsaj še tri dve točki, dasi imajo najboljše nade, da jih spravijo na varno vse štiri razpoložljive. V tem primeru bodo gladko zlezli preko Železničarja, ki je sedaj, čeprav trenutno, na prvem mestu, v toliko na slabšem, da mora prekritih rok gledati, kako mu bodo drugi krojili usodo, dočim ima Ilirija svojo usogo v svojih rokah.

Tekom dogodkov na zelenem polju in za zelenimi mizami se je stanje podsaveznega prvenstva tako izoblikovalo:

Železničar	10	6	2	37:21	14
Ilirija	8	5	2	34:19	12
C. S. K.	9	3	4	23:22	10
Hermes	10	3	4	18:29	10
Celje	10	2	2	21:28	6
Maribor	9	1	2	18:32	4

Preostajata še dve tekmi Ilirija:C. S. K. in Maribor:Ilirija, ki sta na sporedu prihodnji dve nedelji.

Ilirija : Železničar 4:4 (1:3)

Zanimanje za odločilno srečanje med rivaloma za prvo mesto v podsaveznom prvenstvu je bilo za naše prilike veliko. Poleg tega je seveda vlekla tudi prva prireditelj na novem igrišču na Stadionu, tako je prišlo na tekmo okoli 1500 ljudi, ki so se v ogromnih dimenzijah igrišča kar zgubili. Samo igrišče kaže že obrise bodočega sportne velenaprave in je za ljubljanski sport brez dvoma sijajna pridobitev.

Ilirija B : Hrastnik 4 : 0 (2 : 0) V predtekmi, ki jo je sodil g. Cimperman, je ilirijanska druga garnitura z lahkoto odpravila svoja protivnika iz province.

Ilirija: Zivanović — Svetic, Berglez — Belak, Sočan, Bogme — Jug. Luce, Svetic V., Doberlet, Pfeifer.

TEDEN DNI FILMA



Katica Nagy in Hansi Niese v novem filmu Ufe »Hčerke Njene Ekscelence«. Režija: Reinhold Schünzel



Dorit Kreysler in Wolfgang Liebenelner v zvočnem filmu Ufe: »Veselite se življenja«. Režija Hans Steinhoff.

Hčerke Njene Ekscelence

Pred dvema letoma je vesela komedija »Trafička« nakrat žela velik uspeh na vseh evropskih odrih, ki svojemu občinstvu radi postrežejo z obilno priložnostjo za smeh. In ker je humor v današnjih časih še posebno dragocen, se filmski podjetniki seveda takoj potrudijo, da vsako veselo gledališko stvar pretvorijo v film, kjer lahko dejanje razpletejo in opremijo še dosti bolj mikavno, kakor je to mogoče sto-

goline izkušnosti, po kateri ga poznamo kot igralca in režiserja. Razen tega se nam predstavi zbirka samih naših dobrih znancev: Katica Nagy, Willy Fritsch, Gustav Waldau, Hans Moser, Dagny Servaes; posebno zabavna, naravnost groteskna je tudi tokrat Adela Sandrock, a živa in živahna bo vstala pred nami še Hansi Niese, ki se je pred tedni preselila na on svet. Kar nas je moških, se bomo seveda vsi znova

zatrekali v ljubko Katco iz Subotice, ki ji je zopet enkrat dana v tem filmu možnost, da glumi naivno mladenko, ki je komaj prišla iz penzionata. Takšne so bile prve vloge Katice Nagyjeve, z njimi si je utrla pot v široki svet. Ze takrat so vedeli umni možje, filmski strokovnjaki, da se v tej mali naivki skriva velika umetnica. In Kati ni razočarala niti strokovnjakov, niti nas. Ker je zelo priljubljena tudi na francoskem, nastopa tudi v francoski verziji imenovanega filma.

Velik dokument strašne dobe

Letos bomo imeli priliko videti enega najzanimivejših filmov, kar jih je vobče bilo doslej izdelanih. To nikakor ne bo kak zabaven film ali senzacionalna drama, marveč bo podana resnična filmska reportaža, ki bo obsegala vse filme, posnete približno od leta 1895 vse do konca vojne. Tako bo novi film dokument velike zgodovinske dobe, saj bodo v njem defilirale pred nami vse osebnosti, ki so igrale kakšno vidnejšo vlogo v svetovni vojni, odnosno že v pripravah na njo. Videli bomo prizore, posnete na fronti sredi najhujšega ognja, sredi grmenja topov, sredi skanjanja strojnih pušk, borbe na nož in grozovitosti podmorske vojne. Celotna svetovna vojna bo kakor fantom zaživela pred nami z neverjetnim realizmom in prav vse nas bodo z bridkostjo in sočutjem prešinjali prizori, ki jih bomo tu zrl: saj ljudje, ki v tem filmu padajo in umirajo, ne izdihajo po režiserjevem nalogu, marveč je njihova smrt resnična posledica žvižgajočih, smrtonosnih krogel.

Pa tudi »režiserji« tega strašnega filma se nam predstavijo na platnu. In to so: predvsem cesarja Viljem II in Franc Jožef, nadalje državniki in veliki akterji na svetovnem odru: Clemenceau, general Foch,

general Joffre, Franchet d'Esperay, lord Kitchener, Brand, Lloyd George, Bismarck, Mussolini, Horthy, papež Pij in drugi. Posebno zanimivi so za nas prizori, v katerih vidimo oni del zgodovine, ki se nanaša na predvojno Srbijo in na ustvarjanje Jugoslavije. Zelo posrečeni so posnetki našega vladarja, ki je takrat bil še regent. Vidimo ga kot zvestega tovariša med svojimi hrabrimi vojniki na fronti in na Krfu. Posebno učinkovito je podano obleganje Beograda.

Tudi del ruske zgodovine se odvija pred nami v drastični montaži. Vidimo pokolnega ruskega carja Nikolaja in njegovega bolehnega sina Alekseja, nadalje vstajenje pred nami glavni ruski revolucionarji: Lenin, Trocki, Krupskaja in drugi.

Gradivo za ta edinstveni film so zbirali ljudje Fox-filma skozi celih 16 let po raznih državah. Kar je bilo v svetovni vojni in pred njo posnetega v političnem in vojaškem pogledu, vse so zbrali. A celotno gradivo so morali podvreči posebnemu postopku, da so lahko dobro izkoristili negativce, posnete na raznih frontah. Takorekoč vsak centimeter tega veličastnega filma predstavlja del strašne ljudske tragedije in bo ostal eden najzanimivejših in najredkejših dokumentov velikega obdobja, v katerem je usoda tudi nam odločila živeti in umirati. Film spremlja posebno tolmačenje, lep govor, ki ga bomo pri nas čuli najbrž v srbohrvaščini. V Ljubljani bo film predvajal Elitni kino Matica in ni dvoma, da bo ta spored tudi med nami vzbudil pozornost, kakor jo zasluži.

Iglu in polarni viharji

Ze nekaj let je tega, ko je bil na sporedu vseh dobrih kinematografov na tej zemeljski obli krasno uspehi film »Nanuk«. Cudovito spretno in učinkovito nam je prikazal življenje eskimske družine v polarnih krajih. Kdor ga je videl, mu je film ostal nepozabno v spominu. Čakali smo, da bomo na platnu še videli kaj silčnega, ali polarna tišina je za nas umolknila. Zdaj v dobi zvočnega filma, je šele velefilm »SOS — ledna gora« dokazal, da za filme iz polarnih krajev vlada veliko, pomislivo zanimanje; saj vendar polarna tišina, zagonetna kakor sfinja, čuva premnogo strahot, lepote, skrivnosti in zanimivosti, ki jih bo zvočni film še moral čim najlepše prikazati svetovnemu občinstvu. Slednjič je bil zdaj ustvarjen avtentičen eskimski film »Iglu«, ki ga že vrtiljo po svetovnih kinematografih in vzbuja povsod veliko zanimanje, pa ga bo seveda vzbudil tudi v Ljubljani, kjer bomo ta posrečeni film tudi lahko v kratkem gledali.

Film »Iglu« obravnava ljubavno zgodbo mladega eskimskega para, ki se s težko muko bori proti zastarelim običajem svoje domovine. Mladenič in mladenka prestanejo mnoge težave in borbe, a naposled je zmaga vendar njuna. V ostalem seveda ljubavna zgodba samo omogoča, da se pred nam razvije niz krasnih prizorov, med katerimi so posebno pretresljivi oni, ki nam prikazujejo borbo Eskimov z njihovim največjim sovražnikom — z gladom, ki jih zelo pogosto obiskuje. In kadar se približa glad, tedaj se starim Eskimom piše smrtna obsodba. Bedni starci se zapro v svoje košbe in tam ostanejo, dokler jih glad ne porabi s smrtno. Edino mladi imajo pravico do življenja, oni gredo skupno na lov v



daljne polarne kraje, oni se bore z divjo severno naravo, bore se, zmagujejo, a naposled pride tudi zanje vse tisto, kar jim je v bedni samoti zapisala usoda. — Ta napeti eskimski film se odlikuje po krasno uspehi fotografiji, kakršno sicer le redko vidimo, čeprav je filmska fotografija danes na višku.

Svoj poseben film iz polarnih krajev pa je ustvaril tudi vrli sportnik Luis Trenker. Njegov film se imenuje: »Polarni viharji« in bo tudi vzbudil mnogo zanimanja, zlasti v sportnem svetu. Trenkerjeva ekspedicija v polarne kraje je pod vodstvom dr. Holstboerja uspela na vsej črti. Dejanje je zelo napeto in nam prikazuje dramo raziskovalcev v večnem ledu in snegu.

Obetajo pa se še nadaljnji polarni filmi. In to je prav. Saj nam že s samimi posrečenimi ponetki iz bele skrivostne Arktide morejo koristiti in povedati desetkrat več, kakor omledne filmske limonade iz nemških operetnih salonov.

Doroteja Wieck: „Uspavanka“



Lilian in lutke

Lilian Harvey je nedavno dovršila svoj tretji film pri ameriški tvrdki Fox. Film se imenuje: »Suzana, to sem jaz!« Vsebinsko je povsem moderna, nov tip. V osrednjem dejanju stoji slava plesalka Suzana (Lilian Harvey) in igralec z lutkami, Toni (Gene Raymond). Dejanje se križa sem in tja z lutkami, mestoma pa teče vzporedno med plesom in življenjem lutk in plesom žive lutke Suzane, Lilian Harvey

pleše v tem filmu akrobatsko simbolični ples, kakršnega v filmu še nismo videli. Posebna delikatesa pa je tale: revija Liliane Harvey se izvaja v točni imitaciji s pomočjo lutk. Prava senzacija za gledalce, ko motrijo, kaj vse počnejo lutke. Presenetila jih bo tako dovršena lutkarska umetnost, kar pa vendarle ni nič čudnega, saj je bilo za ta film posebej angažirano najboljšo lutkovno gledališče na svetu: »Jab puppeteer«.

Nadalje ustvarja Lilian Harvey film »Music in the Air«. Njeno delovanje v Ameriki je torej uspešno. In ker je Lilian potrebna oddiha pa tudi čaščenja, bo po končanem filmu spet prišla pogledat v Evropo, predvsem v Berlin.



Willy Fritsch

v filmu »Hčerke Njene Ekscelence«

Mali oglasi

Mizarske stroje

more in malo rabljene, v najboljšem stanju, lahko se je ugodno kupiti. Vabimo Vas na brezplačno ogled. Klein & Silek Faida zastopstvo Peter Angelo, 6. s. o. 1., Ljubljana, Tivarska cesta št. 81. Telefon 3849. 103-20

Telefon 2059

Premog Karbopakete drva in koks nudi **POGAČNIK** Bohoričeva ulica 5.

Stanovanje

posebno, solodno, moderno, poleg mirne, priprave za zdravila, oddam za zdravnik, prav ugodno. Naslov v oglasi oddelku »Jutra«. 1618-21

Zelo poceni se oblečete pri Preskerju v Ljubljani, Sr. Petra cesta št. 14. 133-6

Gospe! Ali želite vložiti nekaj dinarjev za sebe?



Kakšna razlika za tako malo denarja!

Nekoliko dinarjev — ne mnogo — ali dovolj za odločen preobrat v Vašem življenju! Dandanes ves svet teži za tem, da bi bil mlad — mlad — vedno mlad! Filmska zvezda izgubi 75% svoje plače, če je videti stara. Ona izgubi že 50% takoj ko začne veneti njena polt. Dr. Stejskal, profesor dunajskega vseučilišča je pridobil od mladih živali čudovito polepševalno snov imenovano Biocel, ki hrani in naglo pomlajuje kožo. Rezultat poizkusa hranjenja kože, ki ga je napravil dr. Stejskal, je bil ta, da so gube pri ženah od 55 do 72 let v roku od šestih tednov popolnoma izginile. (Glej popolno poročilo v Dunajskem Medicinskem Listu). Cestokrat se v osmih urah doseže presenetljiva izboljšava polti, ravno kakor da bi dobro nahranili ostarjeno in onemoglo ženo. Prva stvar, ki jo možki opazi na Vaši pojavi, je

Vaša polt. Če je polt grda, Vas morda drugi niti ne pogleda. Neka mlada revna deklica brez dote, ki se je poročila z milijonarjem, pravi, da ne ve, če bi jo bil njen mož sploh kdaj opazil med toliko množico mladih in lepih deklet, če ne bi bila njena polt prekrasna.

Ta važna olupšujoča snov, odkrita od dr. Stejskala, se nahaja sedaj v kremi Tokalon rožnate barve. Treba jo uporabljati zvečer pred spanjem. Ona hrani in pomlajuje Vašo kožo, dokler Vi spite. Kremi Tokalon bele barve (ne mastno) pa je treba uporabljati zjutraj. Ona vsebuje svežo smetano in izčiščeno oljčno olje. Ona bo hranila Vašo kožo ves dan. Vsebuje pa tudi snovi za krepcanje, ki rožujejo razširjene čvrstnice. belijo kožo ter jo napravijo svežo in čvrsto



Živa lepota — Nancy Carroll

Njen film »Poljub pred ogledalom« smo nedavno gledali v Ljubljani